ISSN 2618-6047

GERÇEĞE DOĞRU

zafer

BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

559. SAYI TEMMUZ 2023

FİYAT: 35 TL

REKLAMLAR, HAYALLER VE HAYATLAR

YILDIZLARLA RESİM YAPMAK

BESMELE'DEKİ TEVAFUKLAR

SICAK HABERLERİ..

TOY STORY VE BEN

GELİNCİK ÇİÇEĞİ VE DERİN ANLAMLARI

İNSAN, BENLİK DUYGUSU İLE

KENDİNİ VE RABBİNİ NASIL BİLİR?

Abone olarak
Zafer ve Arkadaş Çocuk
dergilerimize destek olan
siz dostlarımıza
çok teşekkür ediyoruz.

GERÇEĞE DOĞRU zafer
BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

ARKADAŞ

Zafer Dergisi
İletişim Bilgileri
abone@zaferdergisi.com
0 549 505 60 01 - 02 - 03

Sizlerle

Temmuz 2023

Merhaba değerli dostlarımız,

Kurban bayramını ve Hac mevsimini yaşadık. Rabbimiz ibadetlerimizi kabul etsin. Dinimizin güzelliklerini anlayan ve yaşayanlardan olmayı nasip etsin.

Okullar tatil oldu. Fakat hayatlarımızı etkileyen eğitim sistemimizi unutmamak lazım. Kendi inanç ve değerlerimiz eğitimimizin de omurgasını oluşturmalı, evrim inancı değil. Bir arkadaş ziyaretimde oradaki bir gençle konuştuklarımızı hatırladım: “Evrim bilimsel olarak ispat edilse ne yaparsın?” diye sormuştu. “Demekki Allah canlıları birbirinden türeterek yaratmış derdim” diye cevap vermiştim. Çok şaşırmıştı.

Evet bildiklerimiz sürekli değişebilir, ama şu hakikat hiçbir zaman değişmeyecek: Tüm gerçek bilimsel keşifler ve kâinat, Allah’ın ilmini, iradesini ve kudretini tanıtacak, bildirecek. Çünkü eser sanatkârını bildirir. “Kâinat, o Hâlık’ın nurunun gölgesi, esmasının tecelliyatı, ef’alinin âsârıdır.” (Mesnevî-i Nuriye, Katre)

Aslında dünya ve canlılar bugüne evrimle gelmiş ya da gelmemiş bunun bu günümüze, bize bir etkisi yok. Üstelik bilimsel bir mesele; diğer binlerce teori gibi ispatı, çürütülmesi insanların hayatında çok bir yeri yok. Evrim de bir teori olarak öyle olmalı aslında, hayatımızı bu kadar etkilememeli normalde; ama ortada başka bir durum var işte... Evrime, inanç ve ideoloji anlamı yüklendiği için önemli.

Çünkü canlıların ortaya çıkışının iki ana seçeneği var:

1. Ya Allah yarattı,

2. Veya Allah yaratmadı; yani tesadüfen, kendi kendine vb ortaya çıktı.

İşte evrim iddiası, bu ikinci şıkkı teori de olsa iddia seviyesine yükseltti. Teori yani iddia da olsa, “Allah yaratmadı” inancını taşıyanlar, bu imanlarını evrim iddiasıyla somut olarak ifade etme imkânı buldular.

İşte bazıları için evrim bu sebeple çok önemli. Eğer evrim yoktur derlerse veya evrimi ispat eden hiçbir delilin olmadığını kabul ederlerse, ister istemez birinci şıkka gelmek ve Allah yarattı demek zorunda kalacaklar. Bundan dolayı da ispat edilemese de delil bulunamasa da teori, iddia, varsayım da olsa evrimden vazgeçemiyorlar. Çünkü “Allah yarattı” seçeneğinden başka bir seçeneğe inanmak istiyorlar.

Bu sebeple darwinistlere, herhangi bir dine inananlara baktığım nazarla bakıyorum ve normal karşılıyorum. Ne de olsa herkesin hak veya bâtıl, dinini seçme özgürlüğü var ve onlar da tercihlerini o yönde kullanıyorlar.

Ben şahsen, bu imtihan dünyasında insan iradesine seçme özgürlüğü sağlaması açısından, kader planında ‘sorunun yanlış şıkkı olarak’ evrim inancının kıyamete kadar yer alacağını düşünüyorum.

Şimdi madem Türkiye bağımsızlık yönünde ciddi ilerlemeler kaydetti, bunun sağlam temellere oturması ve bunu devam ettirecek nesillerin yetişmesi açısından artık çocuklarımız kendi inanç ve değerlerimizle yetişmeli. Milli Eğitim Bakanlığımızdan bu konuda tatmin edici adımlar bekliyoruz.

...

Temmuz sayımızın hazırlanmasında emeği ve katkısı olan, abone olarak destek olan herkese teşekkür ve dua ediyoruz.

Gayret, çalışmak, sefer bizim; zafer Allah’ındır...

— Editör

zafer

Ulusal Süreli Yayın

Temmuz, 2023 / Sayı: 559

Fiyatı: 35 TL (KDV dahil)

İmtiyaz Sahibi:
Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği
İktisadi İşletmesi

Şirket Adına Yetkili: Cavit Çağlar
Genel Yayın Yönetmeni: Prof. Dr. Sefa Saygılı
Yazı İşleri Müdürü ve Editör: Suat Ünsal
Kapak Grafik-Tasarım: Mücahit Taşkın
Abone Servisi: Betül Büken - Sibel Aydın - M. Çağla Karaca
abone@zaferdergisi.com

Gerçeğe Doğru Zafer Dergisi

Adres: Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya
Abone Merkezi ve İletişim Adresleri
Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya
www.zaferdergisi.com / zaferabone@gmail.com
İRTİBAT TELEFONLARI: 0 549 505 60 01 - 02 - 03

Nasıl Abone Olabilirsiniz?

Dergimize abone olmak ve yenilemek için telefonla arayabilirsiniz.
zaferabone@gmail.com adresine
isim, adres, telf. ve e-mail bilgilerinizi yollayabilirsiniz.

Abone Ücretleri

Yurt İçi abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): **400 TL** /KDV dahil
Yurt Dışı abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): Avrupa **70 EURO**
ABD: **80 USD** - Avustralya: **90 AUD**

Abone Ücretini Nasıl Ödeyebilirsiniz?

1- Kredi kartı numaranızı bize bildirerek ya da internet sitemizden ödeme yapabilirsiniz.
2- Bir PTT şubesine giderek POSTA ÇEKİ hesabımıza yatırabilirsiniz. (Lütfen posta çeki üzerine isminizi yazmayı unutmayınız.)
POSTA ÇEKİ HESAP NO: 170 880 68
Alıcı adı: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi
3- Ayrıca aşağıdaki BANKA HESAP nolarına abone ücretinizi ödeyebilirsiniz.

Banka Hesap numaraları

Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi
TL HESAP NUMARALARI
(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)
-Kuveyt Türk Katılım Bankası İBAN: **TR18 0020 5000 0957 7519 4000 01**
-Türkiye Finans Katılım Bankası İBAN: **TR59 0020 6001 0903 7795 3900 01**
EURO ve USD HESAP NUMARALARI
(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)
-Kuveyt Türk Katılım Bankası
EUR: TR07 0020 5000 0957 7519 4001 02 BIC/Swift Code: KTEFTRIS
USD: TR34 0020 5000 0957 7519 4001 01 BIC/Swift Code: KTEFTRIS

Baskı-Cilt: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş. Cihangir Mahallesi Güvercin Caddesi No:3/1 Baha İş Merkezi, A Blok Kat:2 34310 Haramidere/İstanbul
www.mega.com.tr Tel: 0 212 412 17 00 Sertifika No: 44452

içindekiler

SATIR / ARASI

Önünde ne güzel günler var, kızım,
Nice ilkbaharlar, yazlar ve güzler...
Bu yıldönümünde dileğim, arzum,
Ömrünce bahtiyar ol, görme keder.

Sana bir arkadaş olur bu defter,
Yarın, bugünleri elbet andırır,
İçinde bir ışık gibi yandırır
Geçen zamanları... bu sana yeter
— Ahmet Kutsi Tecer

Milletimizin üç asırdan beri geçirmekte olduğu buhranların sebebi ve kaynağı, kültür ve maarif sahasında aranmalıdır.
— Nurettin Topçu

Müslümanlar şehit edilirken bizler kaygısız ve acısız yaşayamayız. Onlara yardım bir zorunluluktur. Cihad Müslümanların üzerine farzdır... Kendi ülkemiz değil diye düşünmeyin. Nerede bir Müslüman yaşıyorsa o ülke bizimdir.
— Erdem Bayazıt

Sünger suyu emdiğinde, üzerinden deniz geçse bile bir damla su ekleyemez.
—Victor Hugo

Mark Twain der ki:
"Üzüntü kendi kendini giderir, ama mutluluğun tam zevkini çıkarmak için onu paylaşacağınız birinin olması gerekir."
Şu atasözümüz bunu ne güzel özetlemiş:
"İnsan tek başına ağlar ama gülemez."

Ne çok kuyu buluyoruz yürüdükçe, ne çok kuyu oluyoruz büyüdükçe.
Cemal Süreyya, elinden tutanımızın az bulunduğu o düşüşlerin fotoğrafını çekiyor:
"Çocuk olsam yeniden / Bir tek düştüğüm için acısa içim."

Su dökme ardımdan,
ayrılık yeşermesin!..
— İbrahim Tenekeci

Haddini bilmek...
Çok iddialı bir söylem.
Peki, ne demek haddini bilmek?
- Başka insanların da hassasiyetini fark edebilmek,
- Empatiyle ve anlayarak dinlemek,
- Nerede durması gerektiğine karar verebilmek,
- Bir başkasının fikirlerine, hislerine ve tercihlerine saygı duyabilmek.
Kısacası; olgun ve medeni bir insana yakışan sınırlar çizebilmek demektir...
Eski bir söz bunu çok güzel özetler:
"Senin özgürlüğün, bir başkasının özgürlüğünün başladığı yerde biter."
Her ne bilirsen bil, haddini bilmiyorsan, 'hiçbir şey'sin.
— Doğan Cüceloğlu

Bu dünyadan giderken en çok neye hayıflanacağım, biliyor musunuz? O büyük şaheserleri okuyamadan gözlerimi kapayacağıma... Ömür o kadar kısa ki.
— Halil İnalcık

Bedenine değil kendine değer ver ve gönlünü olgunlaştır! Çünkü kişi, bedeni kadar değil, ruhu kadar insandır.
— İmam Gazali (ra)

Oya Uysal, her insanın gözünde yeni bir gökyüzü buluyor, her insana özel gökler çizenin rahmetini hatırlıyor: "Herkes kendi gecesinden seyrediyor / bir başka gökyüzünü."

Cahit Külebi'nin şiiri, ebeveyn olmaya dair tüm kitapları unutturuyor, cümle teorileri susturuyor, ince bir sızının kıyısında mayalıyor her şeyi: "Bir nazlı kuşa benzer çocuk dediğin. Ev ister, ekmek ister, öpülmek, okşanmak ister."

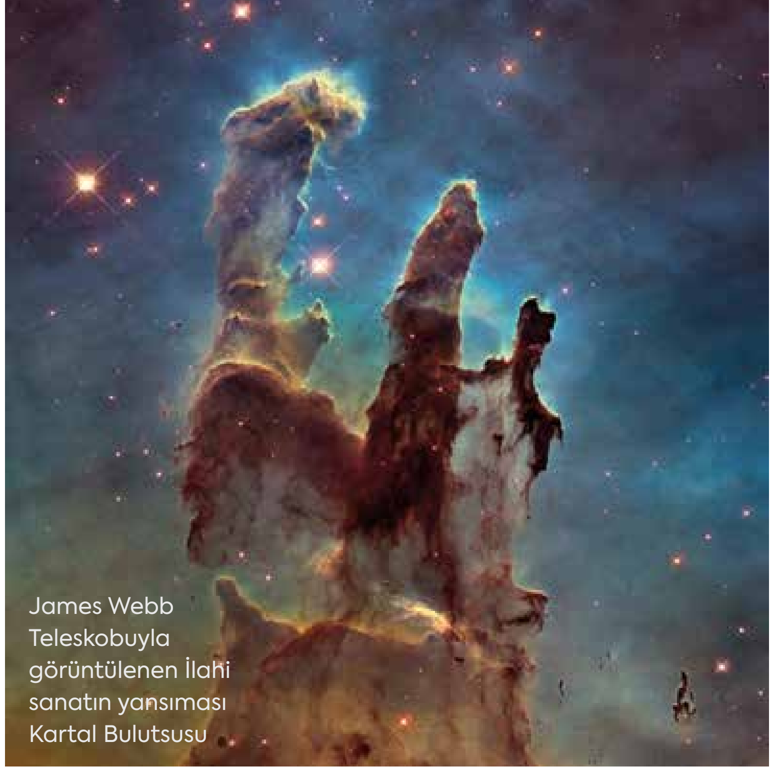
Ne hoş bir güzelliği vardır,
dünyadan hafif adımlarla gülümseyerek geçenlerin.
— Virginia Woolf

Kartal Bulutsusu

Yıldızlarla Resim Yapmak

DOÇ. DR. RASİM SOYLU

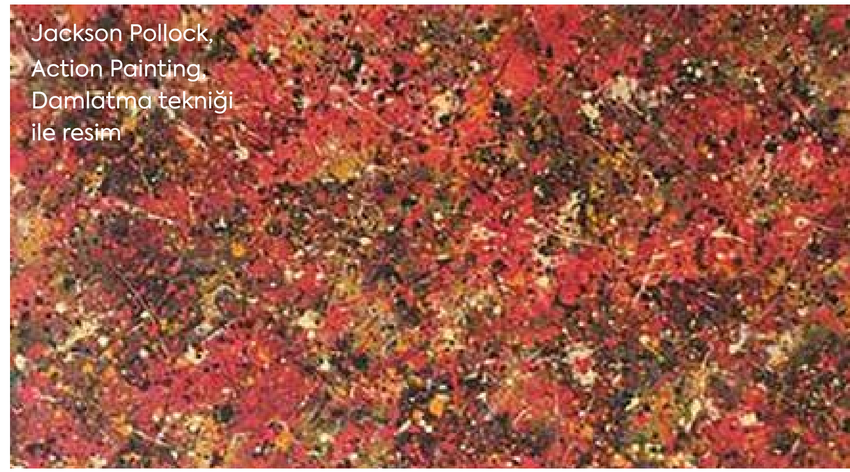

James Webb Teleskobuyla görüntülenen İlahi sanatın yansıması Kartal Bulutsusu

James Webb Teleskobu

Jackson Pollock, Action Painting, Damlatma tekniği ile resim

Amerikan Uzay Dairesi ve Avrupa Uzay Ajansı ve Kanada Uzay Ajansı'nın 15 farklı ülkeden bilim adamlarıyla 20 yıldır birlikte yürüttükleri James Webb Uzay Teleskobu bugüne kadar uzaya gönderilmiş en güçlü uzay teleskobudur.

Temmuz 2022'den itibaren uzaydan çekilen tam renkli teleskopik görüntüler NASA tarafından dünya kamuoyu ile paylaşılmaya başlandı.

Sonuç muhteşem.

Daha önce de uzaydan çekilmiş görüntüler paylaşılmaktaydı ancak teknoloji geliştikçe elde edilen görüntülerin de kalitesi sürekli artıyor.

Paylaşılan görüntülere bakıyoruz. Yıldızlarla yapılmış resimlerle karşı karşıyayız. Boya ile yapılan ünlü resimlere ve sanatçılara hayran kalıp yıldızlarla yapılan tablolara hayran kalmamak mümkün mü?

Jackson Pollock (1915-1956) adında bir ressam var. Yirminci yüzyılın ortalarında sadece boyaları tuval üzerine damlatarak resimler yapıyor. Action Painting denilen ve Ebru Sanatını da andıran bu spontane damlalar soyut dışavurumculuk da denilen bir sanat akımına dönüşüyor.

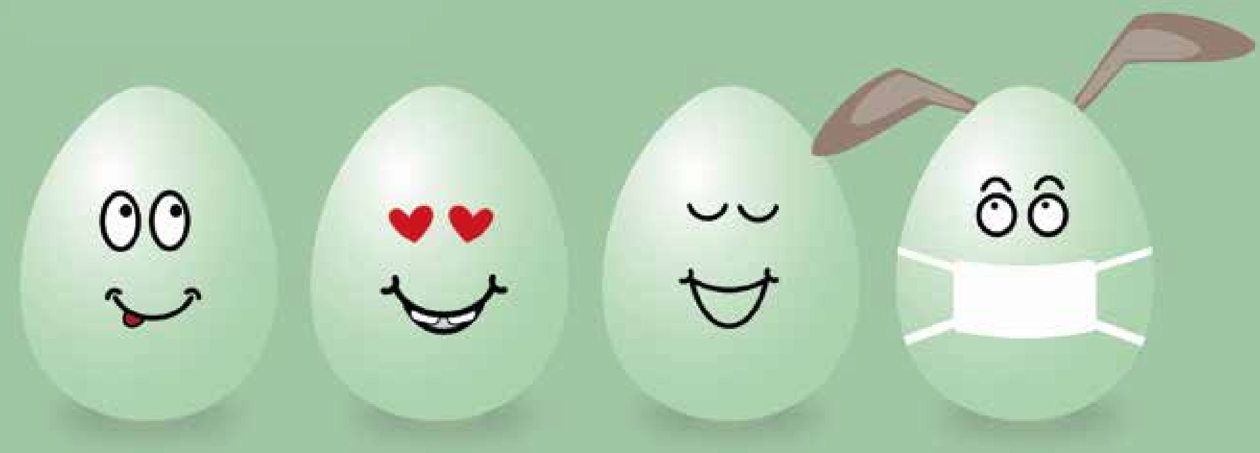
James Webb teleskobundan gelen görüntülere bakıyoruz. Adeta hepsi Action Painting. Bu aksiyonu yaratan, yani yıldızları uzaya serpen, gökyüzüne yıldızlardan resimler yapan Allah'ın mucize ve muhteşem sanatını görmezden gelmek mümkün mü?!. Hem de yıldızlarla, galaksilerle, uzay malzemesiyle yaratılan bu tablolar çok boyutlu...

Evet kendisini yeryüzünde çiçeklerle, gökyüzünde yıldızlarla tanıtan Âlemler Rabbinin sanatına biz de hayran oluyoruz.

Âlemleri sanatını, kudretini, ilmini ve iradesini gösteren birer galeri yapan Allah'ın muhatabı ve misafiri olmaktan sonsuz mutluluk ve onur duyuyoruz. Bizlere, varlık âlemine Allah adına bakmayı ve insan olarak yaratılmanın değerini öğreten Allah'ın Resulü Hz. Muhammed'e sonsuz teşekkürümüz olarak, ömrümüzün saniyeleri adedince salât ve selam gönderiyoruz.❖

Olağan Şüpheliler

PROF. DR. KEMAL SAYAR

Aldous Huxley Cesur Yeni Dünya'da bir gelecek resmi çiziyordu. Huzursuz ve duygusuz bir kaçış kültürünün, soma adlı küçük sükûnet haplarıyla sağlandığı bir dünya, geleceğin dünyası. Lise bir öğrencisiydim bu kitabı okuduğumda, o sıralar Eskişehir gazetesinin kültür sanat sayfalarında yazıyorduk. Bir arkadaşımla birlikte, 1984 ve Cesur Yeni Dünya'yı ele alıp çocuk aklımızla bu ters ütopyaları tartıştığımız bir yazı yayınladığımızı hatırlıyorum. Bugün bu kitabı hatırlamama neden olan şey, günümüzün dünyasında giderek yaygınlaşan 'sükûnet hapı' kullanımı. Şehir efsanesi midir bilmem, ama New York'un atık sularında Prozac'ın saptanabilir oranlara ulaştığı söyleniyor.

Kişinin bir ilaçla değişebileceği düşüncesi Amerikan psikiyatrisinin pek sevdiği bir düşünce. Bir dönemin mucize ilaçları Ritalin ve Valium'du; şimdinin mucize ilaçları ise Prozac'ın şahsında temsil edilen serotonin hapları. Valium rahatlatıcı bir ilaçtı, ABD'de bir ara çok yaygın olarak kullanılmasının, halkı Vietnam işgalinin yarattığı suçluluk duygusundan uzaklaştırmaya hizmet ettiği söyleniyordu. Bugünkü serotonin ilaçlarının da parlak, girişken ve enerjik kişilikler yaratarak, günümüz Amerikan iş hayatına uygun tipler biçtiği dile getirilir. Eğer endişeli ve yalnızsanız ve bir ilaç da bunu onarabiliyorsa, neden denemeyesiniz değil mi? Benlikler kendilerini gerçekleştirme, kendilerini ortaya dökme, cilalanma telaşında. Anlam odağı bireysel psikolojiye kayıyor: İnsan hayatının başarısı, psikolojik iyilik hissinde aranıyor.

Serotonin üzerinden etki eden antidepresanlar, klinik depresyonda gayet etkili ilaçlar ve kullanılmaları yararlı. Ancak bu ilaçlar bazen sıradan hüzün ve keder durumlarında da kullanılıyor ve kimi insanlara, "Asıl benliğimi buldum, işte asıl ben buyum!" dedirtiyor. Böylece iç kimlik dönüşüme uğruyor: Mahcup kişi dışadönük, katı kişi esnek oluyor. Hastalıktan sağlığa değil, normal bir durumdan diğerine dönüşüm gerçekleşiyor. Mutluluğun bir hapla başarılabileceği düşüncesi, insandaki mücadele ve mukavemet azmini törpülüyor. Böylece bir hapla dönüşsek ve mutlu olsak bile, geride anlatabileceğimiz bir öykü kalmıyor. "Bunu ben kendi gayretimle yendim" diyebileceğimiz bir anlatı oluşmuyor.

Günümüzde ergenlik döneminden itibaren, hayatımızı nasıl kazanacağımız, nerede yaşayacağımız, kiminle evleneceğimiz, çocuk sahibi olup olmayacağımız gibi konularda önemli kararlar almamız gerekiyor. Hayat planlı bir proje olarak yaşanıyor. Hayatın bir proje olarak düşünülmesi, hem bireysel sorumluluk hem de ahlaki bir belirsizlik anlamına geliyor. Eğer hayatımın planlayıcısı ben isem, başarı ve kusurlarımdan da ben sorumluyum demektir. Hayatlarımızın gayesi konusunda bir kafa karışıklığı yaşıyoruz, her bireyden kendi bireysel gayesini keşfetmesi ve onu gerçekleştirmesi bekleniyor. O halde iyi bir hayatı belirleyen şey nedir? Bir hayatı yaşanmaya değer kılan, onu 'doğru' kılan nedir? Hayatın anlam sağlayıcıları olarak geleneksel değerler çözündükçe, buna her bireyin kendi dağarından bir cevap üretmesi gerekiyor. Günümüzün 'küresel mutluluk kültürü' bize, "Ruhundaki iyilik hissine bir bak!" diyor, "eğer keyfin yerindeyse, doğru bir ömür sürüyorsun demektir." Kendini iyi hissediyorsan, tamamdır! Okey yani.

Bir hayatın başarı veya başarısızlığı kişinin kendini yeterince ortaya koyup koyamadığı ile tartılıyor. Evlilikler çok çabuk yıkılıyor, çocuklar pek çabuk yuvalara bırakılıyor. "Eğer kendini ortaya koyamıyorsan hayatın sana sunduğu fırsatları kaçırıyorsun dostum!" diyor bize bu anlayış, "acele et." Oysa treni kaçırmış olduğumuzu bize kesinkes gösterecek hiçbir kesin bilgi yok. Elbette buradan 'hayat koçluğu' gibi garip fırsatçılıklar türüyor, hayatı ancak bir kullanma kılavuzu ile yaşayabileceğini zanneden insanlar sayesinde, bu uğraşı bir iş koluna dönüşebiliyor. Doğunun kadim bilgeliğini iğdiş edip yalapşap reçetelere dönüştüren yüzeysel kitaplar, hayatı anlamakta bize kılavuzluk etmeye kalkıyor. Mutlu olmak artık bir yükümlülük. Mutsuzları, dertlileri 'olağan şüpheliler' arasına yazan bir uçarılık karşısındayız.

"Hayatımda neşe duyacak hiçbir şey yokken" diyordu karşımdaki genç kadın, "bir ilaçla aptal bir neşe içerisine girmiş durumdayım ve bundan hiç hoşlanmıyorum." Hanımefendi, olağan şüpheliler arasına hoş geldiniz.❖

Seyahat Yâ Resulallah!..

TUNAHAN EREN ARSLAN

Büyük Türk Seyyahı Evliya Çelebi'yi (1611-1685) tanımayanınız yoktur. Dünya tarihinin en büyük gezgini ve en büyük seyahat kitabının yazarını... Onun gezip gördüğü yerleri konu alan on ciltlik seyahatnamesi Türk kültür tarihi bakımından oldukça önemli bir külliyat niteliği taşımaktadır.

Hoca Ahmed Yesevî soyundan geldiğini bildiren Evliya Çelebi, sarayın kuyumcubaşısının oğludur. 1640-1675 yılları arasında imparatorluğun her yanını dolaşmış, gördüklerini güçlü bir üslupla anlatmıştır. 70 yaşına kadar hemen hemen bütün Osmanlı topraklarını gezdiği, üç kıtayı dolaştığı seyahatlerinin kökeninin Hz. Peygamber'i gördüğü rüyasındaki dil sürçmesine dayandığını belirtmiştir.

...

Gelelim o meşhur rüyaya...

Seyahatnamesinde anlattığına göre 1040 senesinin 10 Muharrem'inde (19 Ağustos 1630) aşure gecesinde uykuyla uyanıklık arasında gördüğü rüyasında İstanbul'daki Ahî

Üsttek resimde, İstanbul Eminönü Ahî Çelebi Camii görülüyor. (Resim 1)

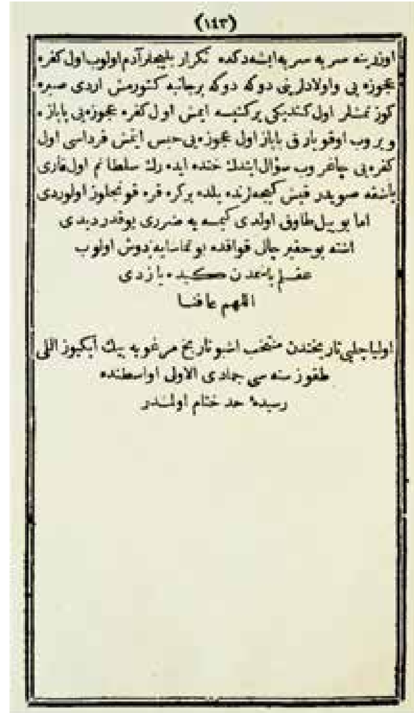
Çelebi Camii'nde (Resim 1) kalabalık ve nurlu bir cemaatle saf tutmaktadır. O sırada yanına gelen birisi kendisinin cennetle müjdelenmiş on kişiden biri olan okçuların piri Sa'd bin Ebu Vakkas olduğunu söylemiş. Bu kişi kendisine *"Mihrabın önünde gördüğün Veysel Karanî, solda duvarın dibindeki müezzinlerin piri Habeşli Bilâl. Şu sancakla gelen al elbiseli askerler de şehit ruhları. Başlarındaki zat ise şehitlerin serdarı Hazret-i Hamza'dır... Birazdan buraya tüm Peygamberlerin, sahabe ve âlimlerin ruhları gelecek, en sonunda da Peygamber Efendimiz bu camiye gelip sabah namazı kıldırıp gidecek"* demiş.

Evliya Çelebi, anlatmaya devam eder:

"Böyle böyle cami içindeki bütün cemaati bana tanıttı. Hangisine baktımsa sevinç doldum, can buldum. Biraz sonra yanımda oturmakta bulunan Sa'd bin Ebu Vakkas elimden tutup beni Peygamber Efendimizin huzuruna götürdü ve dedi ki: 'Âşık-ı sâdıkın ve ümmet-i müştakın Evliya kulun şefaatin rica eder.' Peygamberimizin yüzü kapalıydı, yüzünü açtı, o kadar güzel, o kadar heybetliydi ki birden hıçkırarak ağlamaya başladım. Hazret-i Peygamber, 'Hilye-i Hakani'de anlatıldığı şekilde idi. Resulullah'ın elini öptüm, 'Şefaat yâ Resulallah' diyecektim, fakat heyecandan dilim sürçtü şefaat yerine 'Seyahat yâ Resulallah' dedim. Benim bu dil sürçmem Peygamber Efendimizin hoşuna gitti ve tebessüm ederek 'Şefaatim hak, seyahatin de mübarek olsun' dedi ve 'El Fatiha' diyerek camiden çıktı. Peygamber Efendimiz çıktıktan sonra Sa'd bin Ebu Vakkas camide en sona kaldı ve dedi ki: Bak Evliya Çelebi, Peygamberin şefaatini aldın, seyahat müsaadesi de aldın dünyayı gezmeye buradan başlayacaksın."

...

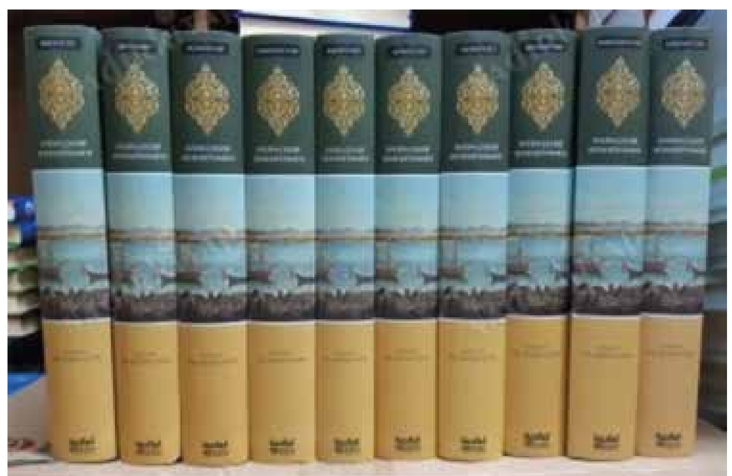
Rüyadan sonra şehir şehir dolaşarak Dünya'yı gezmeye başlamıştır.

Yandaki resimde, Müntehabât-ı Evliya Çelebî'nin ilk ve son sayfaları görülüyor. (Resim 2)

Evliya Çelebi'nin yarım asırlık seyahatlerinin ürünü olan kitabı, bugünden 17. Yüzyıl coğrafyasını, insanlarını, tarihini anlamak için başvurulacak çok kıymetli bir eserdir.

Altta, Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin günümüz harfleriyle neşredilmiş hâli (Resim 3)

(Resim 2-3) Asıl nüshaları Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde yer alan Seyahatname, toplumun kılcal damarlarında gezinen edebî bir eserdir.

Zeki ve çevik bir tabiata sahip olan Evliya Çelebi, kendisinin ve başkalarının tecrübelerini özgün bir şekilde işleyerek edebiyat tarihi için büyük bir kaynak oluşturmuştur. ❖

Gelincik Çiçeği ve Derin Manaları

PROF. DR. FATİH SATIL

Rengi, görselliği ve narinliği ile dikkatimizi çeken gelincik çiçeği biz botanikçiler kadar sanat ve edebiyat dünyasının da hep ilgisini çekmiştir.

Roma kazılarında lahitlerin üzerinde gelincik figürlerinin olması gelincik çiçeğinin insanlık tarihi açısından oldukça köklü bir geçmişe sahip olduğunun bir göstergesidir. Roma döneminde kara sevdaya düşen kişilere gelincik çiçeği kaynatılıp içirilirmiş ki böylece acısının azalacağı düşünülürmüş.

Eski Türk gelinlerinin kırmızı gelinlik giymesi ve onların güzelliği, bu narin çiçeğin güzelliğine benzetilmiştir.

Arapça "şakâikünnumân" adıyla da bilinen gelincik çiçeği kırmızı olan renginden dolayı evliliğe hazırlanan gelini temsil etmektedir.

...

Gelincik, Osmanlı Divan Edebiyatı içerisinde de kendine güzel bir yer bulmuştur. Divan edebiyatında insanın yüzü (cemal) türlü çiçek ve meyve ürünleriyle sembolleştirilmiştir. Bu bağlamda yanaklar da gelincik çiçeğiyle sembolize edilmiştir.

Ülkemizde Gelibolu'da ise gelincik çiçeğinin buruk bir adı vardır. Gelincikler kan kırmızı renkleriyle savaşta dökülen kanlara benzetilmiş ve "kan çiçeği" olarak adlandırılmıştır.

Japonlarda ise gelinciğin ömrü insan hayatına benzetilir. "Gelincik insan ömrü gibidir. Dünü vardır. Yaşamıştır. Bugünü vardır. Yaşıyordur. Ama yarını belli değildir." diyerek tanımlanır.

Gelincik narin yapısı ile en ufak bir rüzgârda bile savrulup yaprakları dağılır. Bu nedenle gelincik, hassastır, ilgi ister, naziktir sert davranmaya gelmez. Hassas kişiler de kırıcı küçük bir olaydan çabuk etkilenip yara alır. Bu hassas yapısı nedeniyle gelincik çiçeği hassas insanlarla bağdaştırılır, zarifliği ile de zarafeti ve naifliği temsil eder.

...

Gelincik çiçeği sanat ve edebiyatta olduğu kadar tıp alanında da önemlidir. Gelincik çiçeğinin en bilinen faydaları ise; sakinleştirici, uyku düzenleyici ve dinlendirici etkiye sahip olmasıdır. Bu nedenle gelincik çiçeği tıp alanında bazı ilaçlarda yatıştırıcı madde olarak kullanılmaktadır. Halk arasında gelincik çiçeği kullanılmadan önce güneşte kurutulur. Ardından zeytinyağı ile karıştırılarak öksürük, nezle, soğuk algınlığı gibi rahatsızlıklarda tedavi edici olarak kullanılır.

Gelinciğin şifa amaçlı kullanılmasının yanında gıda ve içecek olarak kullanımı da yaygındır. Örneğin kırmızı çiçeklerinden gelincik şerbeti yapılır. Bozcaada'nın gelincik şerbeti ve reçeli pek meşhurdur. Balıkesir ve çevresinde de gelinciğin baharda çıkan taze yaprakları sevilerek yenilir, börekleri yapılır.

Anadolu'nun hemen her yerinde göz alıcı kırmızı elbiseleri ile her bahar yaratılan gelincik çiçekleri, kızıl görüntüsüyle dikkat çekiyor, düşünen insanı tefekküre çağırıyor. Her canlının yaratılış gayesi olduğu gibi, bu âlemde küçük bir çiçeğin dahi görevi, anlamı ve yaratılış gayesi vardır. Zarafetin sembolü, güzelliğin tarifi, baharın güzel çiçeklerinden gelincik de bahar sayfasında okunup anlaşılmak üzere yazılmış. Velhasıl kâinat kitabının zemin sayfasında çiçek açan gelincikleri görüp de ferahlamamak, neşelenmemek, Yaratan'a şükretmemek mümkün mü? ❖

Neşeli Öykü

Cenaze Arabası

HAZIRLAYAN: YÜKSEL KARAHAN

Bir cenaze arabası şoförü yolda giderken arkadaşını görüp yanında durmuş.

Hal hatırdan sonra cenaze arabası şoförü, "Müsaitim" demiş, "Gel seni biraz gezdireyim..."

Bu teklifi duyan arkadaşı bir adım geri çekilip ellerini açmış ve hayret dolu bir sesle, "Hadi canım" demiş, "Bu arabayla mı gezdirecen!.."

Şoför, arkadaşının bu tutumuna içerlemiş ama altta da kalmamış ve: "Elbette" demiş, "İnsanlar buna binmek için ölüyorlar be!.."❖

İnsan, Benlik Duygusu ile Kendini ve Rabbini Nasıl Bilir?

PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR

Bediüzzaman Hazretleri, ***"Ben kendime mâlik değilim. Ancak mâlikim kâinatın mâlikidir."*** buyurur. Bu ifadeleri ***"İnsan kâinat ağacının en son ve en cem'iyetli meyvesi..."*** tarifiyle birlikte düşündüğümüzde hayalimizde şöyle bir hakikat canlanır: Bir meyve hal diliyle diyor ki diyor ki, "Ben kendime malik değilim, ağacım kimin mülkü ise ve beni ondan kim süzmüş ve yaratmışsa ben onun mülküyüm."

İnsan da kâinat ağacının meyvesidir. Kâinata sahip olmayan insana sahip çıkamaz. Bu hakikati nefsimize iyice öğretmeli ve ona ***"Malikim kâinatın mâlikidir"*** dersini sıkça tekrarlatmalıyız. Bu dersten gaflet edilmesi halinde, nefis kendini kendine malik zannedecek ve yaptığı faydalı işleri, ortaya koyduğu sanat eserlerini, kazandığı serveti, edindiği bilgiyi hep kendi nefsine mal etmekle mütemadiyen "ben, ben" deyip duracaktır. Ve Mâlik-i Hakiki'den ettiği bu gaflet onu zamanla istikametten uzaklaştıracaktır.

...

Bedenimizdeki bütün organlardan, malımıza ve mülkümüze kadar her şey üzerinde kendi irademizle tasarrufta bulunuruz. Ancak biz ne bedenimizin hakiki malikiyiz, ne de malımızın. Bütün bunlar bir ömür boyu bize emanet olarak verilmiştir ve onları yerinde kullanıp kullanmamaktan imtihan edilmekteyiz.

Zerre kadar hayır da şer de kaydedilmektedir. Bunların tamamı mahşerde teşhir edilecek ve mizanda hepsinin hesabı sorulacaktır.

İşte bundan gaflet eden bir insan, ***"kendisini kendisine mâlik zannederek hâkimiyet tevehhümünde bulunur."*** Bu vehmin neticesi ise, insanın kendi varlığını ve ona emanet verilen bütün nimetleri nefsinin dilediği gibi kullanması ve mesuliyet altına girmesidir.

Meselâ, "Ağız benim mülkümdür." vehmine kapılan bir insan, canının her istediğini yer ve nefsinin dilediği her şeyi konuşur. Ağzın bir emanet olduğunu bilen bir mü'min ise yiyip içerken de konuşurken de İslamî ölçülere uymaya azamî hassasiyet gösterir.

Yine Bediüzzaman Hazretlerinden bir nakil yapalım:

"Evet, nasıl mîrî malından kırk parayı çalan bir adam, bütün hazır arkadaşlarına birer dirhem almasını kabul ile hazmedebilir; öyle de 'Kendime mâlikim.' diyen adam, 'Her şey kendine mâliktir.' demeye ve îtikad etmeye mecburdur."

Bir insanın, "Ben kendime malikim" demesi de buna benzer. Allah'ın mülkünü kendine mal etme yoluna giren bu adam, o ters yolda rahatça gidebilmek için herkesi o yanlış yolda görmek ve o yola çekmek isteyecek ve bütün insanlara hakiki malikiyet tanıyacaktır. Artık onun nazarında herkes "Ben kendi ilmimle kazandım." diyen Karun gibi "Ben yaptım, ben başardım." diyecektir. İş bu kadarla da kalmayacak, aynı ters mantığı sebepler âlemine de mal edecek, "Güneş gezegenlerini şöyle çeviriyor, hava kanı böyle temizliyor, ..." diyecektir.

Halbuki bunların hepsi Allah'ın mülkü, O'nun mahluku ve O'nun askerleridirler. Hepsinin hem kendilerini hem de yaptıkları işleri yaratan O'dur.

Devamında şöyle buyrulur:

"Ve bu vesile ile Allah'ın mülkünü, malını kendilerine taksim ederek ahkâm-ı İlâhiyeye karşı muaraza ve mübarezeye başlar."

"Ahkâm-ı İlâhîyeye karşı muaraza ve mübareze" ifadesi insana bakmaktadır. Zira ne cansız varlıkların, ne de bitkilerin ve hayvanların İlâhî hükümlere karşı gelmeleri düşünülemez. İnsana cüz'î irade verildiğinden bu büyük nimeti yanlış kullananlar yaptıkları işleri kendilerine mal ederler. Bununla da kalmayıp, İlâhî hükümlerin zıddı bir yola girerler. Allah'a şirk koşar, yanlış itikatlar taşır, isyan yolunu tutarlar.

Bir asker, asker olduğunu unutmadığı müddetçe emir dinler ve emir altında hareket eder. Ama bu asker kendini kumandan zannetse artık hiçbir emri dinlemez, kendi başına buyruk olur.

İşte, bütün isyanların altında bu büyük gaflet ve bu yanlış mantık yatmaktadır. Kul olduğunu, dün bir damla su iken Allah'ın terbiyesiyle insan haline geldiğini, O'nun rahmetiyle "gören, işiten, düşünen, inanan" bir varlık olduğunu, "havadan, sudan, mevsimlere, güneşe, aya kadar bütün bir âlemin onun emrine verildiğini" düşünen insan, kendisini ve bütün bu varlıkları yaratan Allah'a kul olur, O'nun emirlerine uyar, yasaklarından hassasiyetle kaçınır. Aksi halde, âlemlerin Rabbine isyan ve hükümlerine karşı çıkma gibi aklın da vicdanın da kabul edemeyeceği bâtıl bir yola girer.

...

Ve çok önemli bir hakikat dersi:

"Halbuki Cenâb-ı Hak tarafından insanlara verilen benlik ve hürriyet, uluhiyet sıfatlarını fehmetmek üzere bir vâhid-i kıyasî vazifesini görüyor. Maalesef sû-i ihtiyar ile hâkimiyet ve istiklâliyete âlet ederek tam bir firavun olur."

Bu dünya imtihanının bir muktezası olarak insana cüz'î irade verilmiş ve kendisine bu hür iradesini—hayır olsun şer olsun—her sahada kullanma imkânı tanınmıştır. Benlik ve hürriyet kavramlarının temelinde bu cüz'î irade yatar. Bunun bir neticesi olarak da insan, yaptığı işlere sahip çıkmakta, "Ben yaptım, ben çalıştım, ben başardım..." diye-

bilmektedir. Yine insan bu yaratılışının bir başka neticesi olarak da, "benim gözüm, benim elim, benim aklım, benim hafızam..." diyerek kendi âzalarına ve duygularına sahip çıkmaktadır.

Bediüzzaman Hazretleri insandaki bu benlik ve hürriyetin doğru kullanılmasıyla Allah'ın sıfatlarının fehmedileceğini (bilineceğini), aksi halde insanın kendine ihsan edilen bütün iyilikleri nefsine mal etmekle, kulluğunu unutup hâkimiyet davası güdeceğini ve firavunlaşacağını ifade ediyor.

Benlik ve hürriyet, *"Hâlık'ın sıfatlarını fehmetmek için bir vâhid-i kıyastır."* Yani, insan kendi sıfatlarını bilecek, onlara bir yönüyle sahip çıkacak, benim ilmim, benim kuvvetim vs.., diyecektir ki, bunları mukayese unsuru olarak kullansın da Allah'ın sonsuz ilmini ve kudretini bilebilsin. Çünkü mesela, irade sıfatından mahrum cansız bir varlığın, Allah'ın iradesini bilmesi mümkün olmadığı gibi, ilim ve hikmetten nasibi olmayan bir hayvan da Allah'ın ilmini ve hikmetini bilemez.

İnsan ruhuna, "hayat, ilim, irade" gibi sıfatlar, "hikmet, rahmet, gazap" gibi şuûnat verilmiş ve insan bunları, vahid-i kıyasî olarak değerlendirdiğinde Allah'ın iradesini, ilmini, hikmetini, bütün sıfatlarını ve şuûnatını bilme imkânına kavuşmuştur.

Anadan doğma âmâ bir insana soruyorlar: *"Sen görme denilince ne anlıyorsun? Zihninde nasıl bir şey canlanıyor?"*

Adam şu enteresan cevabı veriyor: *"Siz diyorsunuz ki falan kişi geliyor. Ben buna hayret ediyorum ki, onun geldiğini nasıl biliyorlar?"*

İşte bize de ilim, irade, hayat gibi sıfatlar; merhamet, gazap, hikmet gibi şuûnat verilmeseydi Allah'ın ne sıfatlarını bilebilirdik, ne de şuûnatını. Bizim sıfatlarımız mahlûk olup Hâlık'ın sıfatlarına hiçbir cihetle benzemese de, o âmâ adam gibi de değiliz. İlâhî hakikatlerden söz edildiğinde onları bilecek ve onlara muhatap olabilecek bir yaratılışa sahibiz.

"Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye yarattım." (Zariyat, 51/56) âyet-i kerîmesinde geçen "ibadet" kelimesine Bediüzzaman Hazretleri ve birçok ulema "marifet" mânasını vermişler. Yani, *"beni tanısınlar, bilsinler"* diye yarattım. Zaten, Allah'ı tanıyan O'na ibadet eder.

İşte marifetullah için yaratılan insanın ruhuna, Allah'ı tanıması için lüzumlu bütün kabiliyetler; duygular, sıfatlar ve şuûnat nakşedilmiştir. Artık insan, meselâ, "İlâhî rahmet" denilince, o âmâ adam gibi hayrette kalmaz; çünkü ruhuna merhamet sıfatı konulmuştur. Onu vahid-i kıyasî olarak kullanıp Allah'ın rahmetini bir derece bilebilir. Diğer sıfatlar ve şuûnat da buna kıyas edilebilir. Bunların tamamı nazara alındığında insanın marifet için yaratılmış olduğu daha iyi anlaşılır.

Birkaç örnek verelim:

• Benim kudretim şu kadar iş yapmaya yetiyor; Allah'ın sonsuz kudreti ise sayısız işleri birlikte ve gayet kolay idare ediyor.

• Şu tarla benim mülküm; ben ve benim tarlam da dahil olmak üzere bütün sema ve arz âlemleri ise Allah'ın mülkü.

• Ben bir anda ancak bir işi irade edebiliyorum; Allah ise hadsiz işleri birlikte irade ediyor.

• Ben sözümü tutan raiyetimi mükâfatlandırıyor, emrime karşı gelenleri ise cezalandırıyorum. Allah da emrini tutanları cennetine koyacak, kendisine isyan edenleri ise cehenneme atacaktır.

• Ben lüzumsuz bir iş yapmamaya, yaptığım her şeyden bir fayda çıkmasına dikkat ediyorum. Allah'ın bütün tasarrufları, işleri de hikmet üzere cereyan ediyor, hiçbir işinde abesiyet görünmüyor.

...

Bu bölümün ilk cümlesinde şöyle buyurulmuştu:

"Halbuki Cenâb-ı Hak tarafından insanlara verilen benlik ve hürriyet, uluhiyet sıfatlarını fehmetmek üzere bir vâhid-i kıyasî vazifesini görüyor."

Bu noktaya kadar, "benlik" üzerinde durmaya çalıştık. Biraz da hürriyet mefhumu üzerinde duralım:

Hürriyetin temeli, insanın cüz'î iradesini istediği gibi kullanabilmesine dayanır. İnsanlar ve cinler dışında hiçbir varlığa bu mânâda bir irade verilmemiştir. Ne balıklar karada, ne ceylanlar denizde yaşayabilirler. Meleklerin de iradeleri vardır, ancak onlar bu sıfatlarını kendilerine verilen vazifeyi kabul etmekte ve yapmakta kullanırlar. Ne Cebrail (as) ruh kabzedebilir, ne de Azrail (as) vahiy getirebilir.

Hürriyeti "insanın başkasına zarar vermemek şartıyla dilediği gibi yaşayabileceği" şeklinde ifade ediyorlar. Bediüzzaman Hazretleri bu şarta ikinci bir şart daha ilave ederek hürriyetin İslamî tarifini şöyle yapıyor:

"Hürriyetin şe'ni odur ki; ne nefsine, ne gayriye zararı dokunmasın."

Buna göre, insan sadece başkasına değil, kendisine zarar verme konusunda da hür değildir. Zira, *"İnsan kendine malik değildir; Allah'ın kuludur, O'nun mahlûkudur."* Ona verilen her şey İlâhî bir emanettir. Bu emanetlerin istimalinden (emanetleri nasıl kullandığından) imtihan olmaktadır.

Mesela, insan kendi parmağını kesme hürriyetine sahip değildir, çünkü o parmağı kendisi yapmış değildir. Yine, insan içki içerek, yahut uyuşturucu kullanarak aklına zarar veremez; çünkü akıl onun kendi malı ve eseri değildir.

Cenâb-ı Hak, Hakîm ve Halîm isimleri muktezası olarak insana öyle bir hürriyet tanımış ki, kendi yarattığı kulunu kendisine iman edip etmemekte, itaat yahut isyan etmekte serbest bırakmıştır. Küllî iradesiyle cenneti de cehennemi de yaratmış, kullarına bunlardan dilediğini tercih edebilme hürriyeti vermiştir.

Bütün bu serbestlikler, dünya imtihanının son bulmasına kadar böyle devam eder. Ölümle artık cüz'î iradenin işi tamamlanmış olur. Ne kabir âleminde, ne de mahşerde o iradenin yeni bir tercih yapmasına imkân verilmez. Artık Allah'ın küllî iradesiyle bütün kulların kabirde ilk sorguları yapılacak, mizanda amelleri tartılacak ve sevapları günahlarına galip gelenler, cennette iradelerini melekler gibi sadece hayra yönlendirecekler ve o sonsuz saadet âleminde ebediyen istifade edeceklerdir. ❖

Kur'an Yeter mi?

İBRAHİM YARDIM

İmam-ı Tirmizî'de nakledilen şöyle bir hadis vardır:

Allah Resulü (asm) bir gün ashabına dönerek: "Haberiniz olsun, koltuğuna kurulmuş, karnı tok birilerinin Kur'an bize yeter, onda ne varsa onu alırız, sadece onunla amel ederiz, demesi yakındır... Böyle diyenlere yetişirseniz onlardan sakının." (Tirmizî, İlim, 10)

Allah Resulü (sav), günümüzde boy gösteren bu itikadî sapkınlığa karşı biz ümmetini ashabı vasıtasıyla uyarmaktadır.

Öncelikle şunu ifade etmeliyiz ki, "Kur'an bana yeter" ifadesi Kur'an'a terstir. Çünkü Kur'an'da Rabbimiz birçok ayetinde Peygamber Efendimizi (sav) İslam'ın temel referans kaynağı olarak göstermektedir. Yani, Hadis/Sünnet inkârcılığı, İslam'ı tahrif etme çabasından başka bir şey değildir. Çünkü "Kur'an bana yeter" demek, dinin amelî boyutunu devre dışı bırakmak demektir. Sözün özü: Sünnet olmadan ümmet olmaz.❖

Kaynak: İbrahim CANAN, Hadis Usulü ve Tarihi, s. 329, Ak çağ Yayınları, 1998, Ankara.

Samimi Olmak

EZGİ AKGÜL

Aslında her şey bundan birkaç yıl önce başladı biliyor musunuz? Abdulfurkan'ların sakalından akan abdest suyunu şalı ile silmek istediğini bizlerin de bilmesini isteyen Kevser'lerin tweetleri ile tanıdık yıllar önce romantik İslamcıları.

Sevdiği ile abdest yarışı yapmak isteyen ve mutlaka Elif gibi dimdik sevenler de işin içine karışınca, "La Tahzen" diye teselli etmek de bize kaldı haliyle.

Akın akın umre fotoğrafları ve uzaklara hüzünlü bakmalı umre reelsleri geliyor son günlerde. Bunlar da onların izini takip edenler işte.

Hz. Yusuf'un hikayesini "sabır direnişi" değil de "aşk hikayesi" diye anlatanların üç kere ağzına üç kere de burnuna kürekle vurmak istesek de bazen, sabırla bekliyoruz bir umut belki düzelirler diye.

Beş yıldızlı otellerinin Kabe manzaralı camında namaza durdukları ve tam o anı bize gösterdikleri için, Kabe'ye inmeyi hiçbirinin canı istemiyor olmalı.

Kabe'ye bir şekilde inenler de videolardan bize dudak büzdürmeli öpücük gönderiyorlar sağ olsunlar.

...

Her şey elimizde cıvık bir şeye dönüşmeye başladığı için tadı da kalmadı. Ulaşılabilen şeyler anlamını yitirdi.

Şu hayatta en büyük günahlardan biri samimiyetsizlik diyor Nurettin Topçu. Ve ekliyor: "Çünkü diğer bütün günahların kapısını samimiyetsiz olmak açıyor."

O kadar haklı ki...

Samimi olmadığımız zaman Kurban bizim için kavurma şenliğine, Ramazan tıka basa doyma şölenine, Hac elimizde "Bakın param vardı ve geldim siz de çatlayın!" görgüsüzlüğüne dönüşüyor.

"Desinler" diye yaşıyor, görmezlerse mutlu olduğumuzu ölecek gibi oluyoruz.

...

Yaşamak, ibadet etmek, ağlamak, gülmek ve hatta ölmek sadece daha iyi içerik için bahanelere dönüştü.

İçerik üretebil de mış gibi yaşamış mısın ölmüş müsün ne fark eder ki?

Hayatı yaşamıyoruz, sadece geçip gidiyoruz buralardan artık. Bir kuşa uzun uzun bakacak vaktimiz yok, fotoğraflarımıza konu olması yeterli. Manzaralar tefekkür etmek için değil sanki uzaklara dalmalı fotoğraflarımız için yaratıldı gibi davranıyoruz.

Sonra "hiçbir şeyin tuzu kalmadı" diye söyleniyoruz.

Kalmaz...

Hayata plastik meyve muamelesi yapıyorsan neden tadı gelmiyor diye söylenmeye hakkın olmaz. ❖

Kısaca Yaz, Ben Anlarım

ÖMER SEVİNÇGÜL

Ben sana ünlü olamazsın demedim, sanatkâr olamazsın dedim.

•••

Hangi kelime tanımlar beni? İnsanım elbet ama nasıl? Elimde kalem, gidip geliyorum türkü ile öykü arasında. Belki türküyüm, belki hikaye. Tek kelime seçeceksem 'türkü' derim.

•••

Kalbine mukabil bir kalp bulamayan huzura kavuşamıyor.

•••

Hataları sebebiyle cennetten sürgün edilen insanların çocuklarıyız, trajedimizin bir sebebi de bu olsa gerek.

•••

İnsan bir oyuncudur dünya sahnesinde. Beden, sadece kostümdür. Meslekler, oyundaki rollerdir. Oyuncunun kalitesini belirleyen, rolünü oynama biçimidir. Roller, mezara kadardır. Kabir kapısında sahne ışıkları söner. Geriye günahların ve sevaplarınla sadece sen kalırsın.

•••

Sen benim gibi düşünmeyebilirsin, ben de senin gibi düşünmeyebilirim, fakat birlikte düşünebiliriz.

•••

Yeni tanıştıklarına özen gösterirken eski arkadaşlarını büsbütün ihmal ediyorsan, vefasızsın!❖

Dr. Francis Collins

Ateizmden İmana

PROF. DR. SEFA SAYGILI

Adı Dr. Francis Collins. İnsan Genomu Projesi'nin müdürü. Dünya çapında önemli bir bilim adamı. Son yirmi yılını DNA araştırmaları ile geçirmiş. Francis Collins, 2003 yılında tamamlanan ünlü İnsan Genomu Projesi'ni yürüten ABD Ulusal İnsan Genomu Araştırma Enstitüsü'nün başkanı ve 2006 Temmuz ayında "Tanrı'nın Dili" (The Language of God)(*) isimli kitabını yayınlamış. Collins bu kitabına genetik çalışan bir bilim adamı olarak nasıl Allah'a inanmaya başladığını anlatmakla başlıyor:

"Dinin yaşanmadığı bir evde büyüdüm. İnanç, çocukluğumun önemli bir parçası değildi. Tanrı kavramını çok az biliyordum. Ebeveynim sanat, tiyatro ve müzikle ilgileniyordu. Bana dinin saçmalık olduğunu öğretmediler; ama önemli olduğunu da söylemediler. Üniversiteyi bitirdiğimde agnostik haline geldim; sonunda da ateiste dönüştüm. Bana göre; önemli olan tek şey; kâinatın nasıl çalıştığını anlamaya yönelik bir bilimsel yaklaşımdı. Onun dışındaki her şey hurafe idi."

...

Collins giderek, ömrünü içinde geçirdiği bilimin birçok yönden Allah'ın varlığına işaret ettiğini fark etti.

"Big Bang! Kâinatın hiçlikten başladığı gerçeği. Bu inanılmaz tekillikten, kâinat var olmuştu ve o zamandan bu yana da genişliyordu. Bunun bir açıklaması olmalıydı. Tabiatın kendisini yaratmadığını gözlemlediğimize göre, nereden gelmişti tabiat? Eğer Yaratıcının tabiatın parçası olmadığı sonucuna varmazsanız, problemi çözemezsiniz. Eğer yaratıcının zamanın dışında olduğunu anlamazsanız, problemi çözemezsiniz."

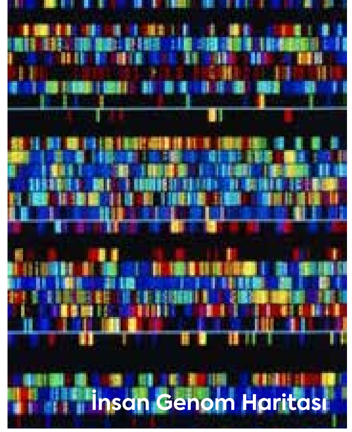
...

Araştırmalar onu, hem mükemmel bir matematikçi hem de mükemmel bir fizikçi olması gereken bir Yaratıcıya götürdü. Artık gördüğü her şey nefes kesici geliyordu. Sonra İnsan Genomu Projesi'nin yöneticisi oldu. 3,1 milyon insan genomu harfini okuyan bilim adamları heyetini yönetti. Artık "tüm canlıların bilgi molekülü olan DNA'nın Allah'ın dili, bedenlerimiz ve tabiatın geri kalan kısmının mükemmelliği ve karmaşıklığının Allah'ın planının bir yansıması olduğunu" görebiliyor ve şöyle diyordu:

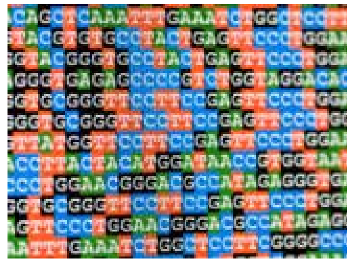
"Ancak akıl tek başına Allah'ın varlığını kanıtlayamaz. İman; muhakeme etmek artı vahiydir. Ve vahiy kısmı yalnızca akıl ile değil, aynı zamanda gönülle düşünmeyi gerektirir."

Bilim ve imanın birbirini tamamlayan hakikatleri arasındaki muhteşem uyumu o zaman fark etti. Meselâ insanın kâinata biraz erken gelse yerçekiminin fazlalığı yüzünden bir milyar parçaya bölüneceğini gördü. Birçok unsurun aynı anda ve belli şekilde harekete geçmesiyle bu mükemmel denge kurulabilirdi.

Evrim teorisinin moleküler düzeyde hiçbir iddiasını ispatlayamadığını gördü. Elde edilen bilimsel deliller ise tesadüfün asla DNA gibi kompleks bir yapıyı oluşturamayacağını, DNA'nın bizlere çok yüksek bir 'İrade ve İlmi' işaret ettiğini ortaya koydu. Bundan dolayıdır ki, Francis Collins DNA ile ilgili yaptığı büyük buluşun ardından "Allah'ın Dili" isimli kitabını kaleme aldı. Kitabı ile ilgili olarak Time dergisine konuşan Collins,

İnsan Genom Haritası

önceden ateist olduğunu ancak artık Allah'a inandığını şu şekilde söylemiştir:

"Allah'ın var olduğuna dair rasyonel bir temel var ve bilimsel gelişmeler insanı Allah'a daha da yaklaştırıyor. Laboratuvarda çalışırken Allah'ı hissettim. Kesinlikle bizden daha büyük bir güç var ve ben Ona inanıyorum. DNA'nın şifresini çözmek beni Allah'a biraz daha yakınlaştırdı... Hastalıktan kırılan insanlar gördüm. Bilim onlardan umudunu kesmişti. Ama mucizevi olarak hayata döndüklerini gördüm. Bu da Allah'ın işidir."

İnsan genini çözmenin kendisine Allah'ın eserini görme fırsatı verdiğini söyleyen Collins, "Önemli bir buluş yaptığınızda o bilimsel coşku anını yaşarsınız, çünkü onu araştırmış ve keşfetmişsinizdir. Keşfettiğim şey öyle bir şeydi ki, bu bilgiye daha önce hiçbir insan sahip olamamıştı. Fakat Allah onu her zaman biliyordu" demiştir.

...

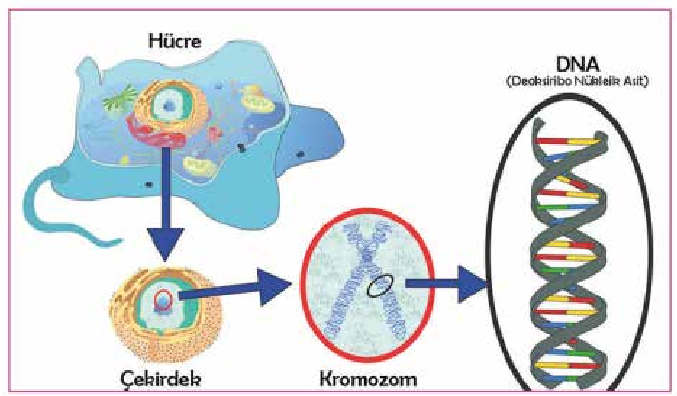
Dünyanın en önemli gen uzmanı olarak tanınan eski ateist Dr. Francis Collins, "Genetik yapımızın mükemmelliği sadece Yaratıcı'nın eseri olabilir. Bilimin ilerlemesi Tanrı'nın varlığının kanıtlanmasını sağlayacak. İnsanların inançlı olmasını sağlayan genlerin sadece mucizevi bir şekilde aktif hale geldiğini kanıtlayacağız" diyordu.

Collins yine şöyle diyor: "Evrimi savunanlar insanın genetik yapısının yüzde 99'unun maymunlarla aynı olduğunu vurgulayıp duruyor. Ancak farelerle ve yüzlerce farklı türle de yüzde 90 oranında aynı genetik yapıyı paylaşıyoruz. Çünkü hepimiz aynı Yaratıcının ürünüyüz."

Ancak Collins Hristiyanlık konusunda tereddütlüydü. Ünlü filozof Voltaire'in "Kilise bu kadar tiksindirici davranış içindeyken ateistlerin varlığı şaşılacak bir şey midir?" sözünü tekrarlıyordu. Özellikle de Kilise'nin Ortaçağda Müslümanlar üzerine kin ve şiddet dolu Haçlı Seferleri düzenlemesini kabul edemiyordu. Ve ekliyordu: "Hz. Muhammed bugün iddia edilenin aksine kendine zulmedenlere karşı bile şiddet kullanmamıştı."

Mucize konusundan bahsederken yine Peygamberimizden örnek veriyordu: "İslam'ın Kutsal Kitabı Kur'an, Mekke yakınlarında bir mağarada vahiy edilmeye başlanmıştır. Buyruklar melek Cebrail tarafından Muhammed Peygamber'e doğaüstü yollarla iletilmiştir." dedikten sonra Miraç hadisesini anarak, 'Açıkça mucizevi bir olaydır' diye tarif etmiştir.

Dr. Francis Collins, Allah'ın varlığına iman ettiğini her fırsatta dile getiriyor.

Hücre içindeki genler protein üretmek için talimatlar içerir. Bu talimatlar bir işletmenin çalışma prensiplerinin yazıldığı bir tablo gibidir. Yani oradaki yazılar birisi tarafından hayata geçirilmelidir ki, işe yarasınlar.

(*) Tanrı'nın Dili. Francis S. Collins. Yeni Yaşam Yayınları, 2009.

Kur'an Allah'ın Mucize Kelamıdır

Besmele'deki Tevafuklar

PROF. DR. NİYAZİ BEKİ

Bismillah, kâinatta nuranî bir satırdır; Ferşi Arşa / zemini semaya / yeri göğe bağlar. Besmele çekmek Allah'ı referans vermektir. Besmele, onu okuyan insanın kalbini Rabbine bağlar. "Besmelenin" çekildiği her konuda ayrı bir bağlantısı vardır. Okuyan, yazan, yemek yiyen, su içen, namaz kılan insanlar, bu yaptıklarıyla paralel olarak, dil ile seslendirilmemiş bir fiili veya bir ismi, zihinlerinde takdir etmiş oluyorlar. **"Allah'ın adıyla, okuyorum, yazıyorum, yemek yiyorum, namaz kılıyorum veya okumam Allah'ın adıyladır..."** gibi.

Bizim "Allah'ın adıyla" dememizin ardında, Arapça gramer bakımından da böyle bir fiilin veya bir ismin olması şarttır. (bk F. Râzî tefsiri, I/105-106)

Besmelenin tevafuklarına geçmeden, daha önce de bahsedilen Kur'an ve Kur'an kelimesinin gösterdiği birkaç tevafuk inceliklerine işaret etmekte fayda olduğunu düşünüyorum:

KUR'AN KELİMESİNDEKİ TEVAFUKLAR:

a) Kur'an Kelimesi: Kur'an kelimesinin ebced değeri 351'dir. Bu sayı: 39x9'dur.

b) Kur'an Ayı: Kur'an'ın indiği ay olan Ramazan ayı, kamerî ayların 9.'sudur.

c) Kur'an'ın İndiği Gece: Kur'an'ın indiği gece Ramazan ayının 27. gecesidir. 27=3x9'dur.

d) Kadir Gecesi Harf Sayısı: Kadir gecesi anlamına gelen Kur'an'daki "Leyletü'l-Kadr" kelimesinin harf sayısı: 9'dur.

e) "Kadir Gecesi" kelimesinin geçtiği ayetler: Kadir suresinde "Leyletü'l-Kadr" kelimesinin üç defa tekrar edildiği ayetlerin ikincisi, Mekki sureler sistemindeki tertip numarası: 4644=516x9'dur. Bu sayı aynı zamanda: 172x27'dir.

BESMELENİN HARF SAYISI:

BESMELE'nin harf sayısı: 19'dur.

Allah'ın dışındaki varlıkları/masivayı temsil eden Besmelenin başındaki "B" harfi hariç, geriye kalan harflerin sayısı: 18=2x9'dur.

BESMELENİN NURANİ HARFLERİ:

Besmelenin meydana geldiği 18 nurani harfler, Allah'ın isim ve sıfatlarıyla ilgili olup, şifreli surelerin başında kullanılmıştır. İlginçtir, bu 18 harften 9 tanesi aslî harfler, 9 tanesi de tekrarlanmış olanlardır.

BESMELE VE BERAT SURESİ:

Güzel bir tevafuktur ki, 9 adet aslî heca harflerinden meydana gelen BESMELE'nin başında bulunan ve Allah'ın isim ve sıfatlarına aidiyeti olmayan "b" harfinin başında kullanıldığı tek bir sure vardır ki o da Tevbe/Berat Suresidir.

a) İlginçtir, 9 adet aslî harflerden meydana gelen 'Besmele'nin bulunmadığı tek sure olan Berat suresinin Kur'an'daki tertip numarası da: 9'dur.

b) Bu surenin inmeye başladığı hicri yıl da: 9'dur. (Taberi, Maverdi, Razi, Nisaburî, Tevbe, birinci ayetin tefsiri)

c) Nihayet bu sure, Hz. Ebubekir'in hac emiri olarak görevlendirildiği esnada, Hz. Peygamberin (s.a.v) emriyle Hz. Ali tarafından hacılara okundu. Rivayetlerde verilen bilgiye göre, Hz. Ali bu sureyi—baştan sona kadar—insanlara okuduğu gün, Zilhicce aynın 8-9 ve 10. günüdür. (bk. Kurtubi, ilgili yer)

d) Ünlü müfessir Mukatil gibi bazı alimlere göre, Hz. Ali'nin hacılara Berat suresinden okuduğu ayetlerin sayısı: 9'dur. (Maverdi, a.g.y.)

e) Hz. Peygamber (s.a.v) Hicrî 9. yılında Tebük seferinden döndüğünde Ramazan ayının sonlarına doğru Berat suresi indirildi. (el-Bikaî, İbn Atiye, Beraet, ilk ayetin tefsiri)

Buna göre, Berat suresinin Kur'an'daki tertip numarası: 9'dur. Bu surenin indirildiği Hicrî tarih yılı: 9'dur. İndirildiği kamerî aylardan Ramazan ayının tertip sırası: 9'dur.

BESMELE'NİN BAZI SIRLARI:

Besmelenin Koruma Görevi:

a) Abdullah b. Mesud'un Görüşü:

Abdullah b. Mesud şöyle diyor: Besmelenin harfleri, cehennem zebanilerinin sayısı kadar olup 19 tanedir. Dolayısıyla, bu 19 zebaniden kurtulmak isteyen, 19 harfli besmeleyi okusun. Bunu okuyan kimse için Allah, bu harflerden her birisini, bir zebaniye karşı bir zırh yapar. Cehennem meleklerinin kendileri de bütün işlerini Besmele çekerek yaparlar. Bütün güçlerini de Besmele'den alırlar. (Kurtubi, I/92)

b) Fahreddin Razî'nin Görüşü:

Konuyla ilgili olarak Razî'nin görüşü şu merkezdedir: Besmele'nin harf sayısı 19'dur. Bunun iki hikmeti vardır:

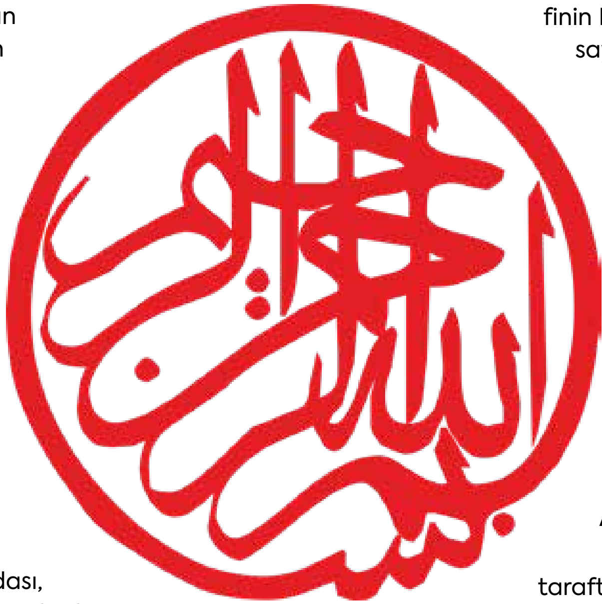
Birincisi: Zebanilerin sayısı, 19'dur. Allah Besmele'nin 19 harfleriyle insanları bu zebanilerden korur.

İkincisi: Allah gece ve gündüzü 24 saat olarak tayin etmiştir. Sonra da, beş saat alarak beş vakit namazı farz kılmıştır. Namazın saatleri olan beş saat, 24 saatten çıktığında geriye 19 saat kalır. İşte Besmele'nin 19 harfi, namaz dışındaki 19 saat içinde meydana gelen günahlara kefaret olur. (Razi, I/175) Kişi, 19 harfli Besmele'nin verdiği mesaj doğ-

rultusunda söz, fiil ve davranışlarıyla hayatını tanzim etmek suretiyle namaz vakitleri dışındaki 19 saatini de değerlendirmiş olur. Ve cehennem hapsinin başında bulunan 19 zebaniden kurtulmuş olur.

Kur'an-ı Hakîm'in ilk ayeti olan Besmele'nin elbette önemi tartışmasızdır.

Bunun için yazının devamında yer alan Besmele ile ilgili tevafukların, Kur'an'ın Allah'ın kelamı olduğunu tasdik eden birer ıslak imza mahiyetinde olduğunu da düşünüyoruz.

c) Besmele Bağlamında Fatiha ve Neml Suresi:

Fatiha ile Neml suresinin ortak paydası, Besmele'nin bu iki surede de birer ayet kabul edilmesidir. Bütün Kur'an'da genel kabul gören görüşe göre birer ayet olan "Besmele"nin bulunduğu iki sure Fatiha ve Neml suresidir (geniş bilgi için bk. Kurtubi, Fatiha'daki Besmele'nin tefsiri). Mekke'de indirilmiş sureler sistemine göre, 19 harfli olan Besmele'nin bulunduğu Fatiha ve Neml suresi arasında yer alan surelerin sayısı, Besmele'nin harf sayısı kadar olup o da: 19'dur. (İlgili surelerin tertip numaraları şöyledir: "1, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 26, 27=19")

d) Besmelenin ittifakla bir ayet/veya ayetin parçası olduğu kabul edilen Neml suresindeki şu üç tevafuk da pek harika olmuştur:

Birincisi: Neml suresinin başında bulunan şifreli harflerden "S" harfinin sondan itibaren bu sistemdeki tertip sırası: 38=2x19'dur.

Demek ki, bu sure, T-S-M surelerine dâhil olduğu halde, başında "M" harfinin getirilmemesinin önemli bir hikmeti, 19 harfli Besmele'de yer alan "S" harfinin sondan tertip sırasını (38=2x)19 ile tevafuk ettirmektir.

İkincisi: Neml Suresinin içerisinde de kullanılan "S" harfinin Besmele'deki tekrar sayısı da: 38=2x19'dur.

Üçüncüsü: Besmele'yi kullanan şahsın ismi "Süleyman"dır. Bu ismin Kur'an'daki resm-i hat ile yazılışı (سليمن) şeklinde olup ebced değeri: 190=10x19'dur.

BESMELE VE ALTIN ORAN

Bu altın oranın her tarafta bir vahdet mührü gibi parlaması, onun Besmele ile yakın ilişki içinde olduğunu göstermektedir. Çünkü her yerde aynı şekilde kullanılmıştır. Ve "1,618" sayılarını gösteren bir ölçü olarak kullanılmış olması *"Bismillahi'r-Rahmani'r-Rahîm"* içinde kodlanmış bir şifre olduğunun göstergesidir.

Öyle görünüyor ki, Besmele'deki "Allah, Rahman, Rahîm" isimlerinin matematiksel değerleri birer geometri ölçüsü olarak ilahî tasarımda yer almıştır. Buna göre "Allah" lafza-i celalinin başında bulunan Elif, Elif harfi olarak değeri 1'dir. Elif "Elfün" olarak da okunduğu için onun değeri bin olarak yerini alır. Geriye kalan "Rahman, Rahîm" isimlerinin matematiksel değerleri ise, 618'dir. Yani gerek "1 virgül 618" olarak okunsun, gerekse 1618 (bin altı yüz on sekiz) olarak okunsun, bu sayı "altın oranın" kendisidir. Elif harfinin bin olarak da kabul edilebileceğine, Bediüzzaman Hazretlerinin şu ifadeleri şahitlik edebilir:

"Kur'an kelimesi, ebced hesabıyla üç yüz elli birdir. İçinde iki elif var; mahfî elif "Elfün" okunsa, bin manasındaki "Elfün"dür. {(Haşiye): İlm-i Sarf kaidesince; feilün, fe'lün okunur. Ketifün, ketfün okunması gibi. Buna binaen elifün, elfün okunur. O halde, 1351 olur. Demek 1351 senesine, Sene-i Kur'aniye tabir edilebilir" (Mektubat, 428)}

Altın oran, aslında eskiden beri bir "İlahi oran" olarak da adlandırılmıştır. Leonardo Fibonacci, bu meşhur sayı dizisini 1509 yılında bulmuştu. Büyük dâhi Leonardo da Vinci'nin Matematik hocası Luca Pacioli, "Altın Oran"a öyle bir saygı duyuyordu ki, onunla ilgili yazdığı kitaba "Dıvına Proportıone/ İlâhî Oran" adını koymuştu. Zira bu oran, kâinattaki her bir santimetrede Allah'ın isim ve sıfatlarının tecellisini, harika bir düzenin mükemmelliğini görmenin ve Kadir-i Mutlak olan bir Yaratıcının var olduğunun, ilminin, iradesinin ve kudretinin en büyük göstergesidir.

VAHYİN İNİŞ SÜRESİ:

Kur'an 23 yılda parça, parça inmiştir.

Hz. Peygamber (s.a.v) bu süreyi ay bazında değerlendirmiş ve bunun 46 adet 6 aylık olduğunu söylemiştir. Bundan hareketle de 6 aylık sürenin rüya olarak gerçekleştiğini ifade etmiştir. Buna göre, kamerî 9. ayda/ Ramazan'da inen Kur'an'ın iniş süresi 45 adet altı aylık zamandır. Bu sayı, 5x9 olduğu gibi, 1'den 9'a kadarki sayıların da toplamıdır.

KUR'AN'IN KORUNMA GARANTİSİ VE 9 SAYISI

a) Kur'an'ın Allah'ın hıfz ve himayesinde olduğunu bildiren Hicr Suresinin Mekkî Mukattaat sureler sistemine göre tertip numarası: 9'dur.

Ayetin meali şöyledir: *"Hiç şüphe yok ki o zikri/Kur'an'ı Biz indirdik, onu koruyacak olan da şüphesiz Biz'iz."* (Hicr, 15/9)

b) Kur'an'ın kesinlikle Allah'ın himayesinde olduğunu bildiren ayetin suredeki tertip numarası da: 9'dur.

c) Mekkî Mukattaat sureler sisteminde 9. sırada yer alan bu surenin ayet sayısı ise: 99'dur.

d) Bu surenin başında bulunan şifreli harflerin buradaki sayısı: 29'dur. Son rakamı: 9'dur.

e) "E-L-R" şifreli harflerin başında bulunduğu sureler sistemine göre, bu surenin şifreli harflerinin tertip sırası: 19'dur. Son rakamı: 9'dur.

f) Rad suresindeki "m" harfi hariç, 6 surenin şifreli "E-L-R" harflerinin bu suredeki toplam sayısı (6x3): 18=2x9'dur. Bunların ebced değeri ise: (6x231): 1386=14x99'dur. Surenin ayet sayısına uygundur.

BESMELE'NİN KADRİNE İŞARET EDEN ŞU CÜMLELERLE BİTİRELİM:

"Ey insan, hiç mümkün müdür ki: Sana bu sîmayı veren, o sîmada böyle bir sikke-i rahmeti ve bir hâtem-i ehadiyeti vaz'eden zât, seni başı boş bıraksın; sana ehemmiyet vermesin; senin harekâtına dikkat etmesin; sana müteveccih olan bütün kâinatı abes yapsın; hilkat şeceresini meyvesi çürük, bozuk ehemmiyetsiz bir ağaç yapsın! Hem hiçbir cihetle şüphe kabul etmeyen ve hiçbir vechile noksaniyeti olmayan, Güneş gibi zahir olan rahmetini ve ziya gibi görünen hikmetini inkâr ettirsin. Hâşâ...

"Ey insan! Bil ki: O rahmetin arşına yetişmek için bir mirac var. O mirac "Bismillahirrahmanirrahîm"dir. Ve bu mirac ne kadar ehemmiyetli olduğunu anlamak istersen, Kur'an-ı Muciz-ül-Beyan'ın yüz ondört surelerinin başlarına ve hem bütün mübarek kitabların iptidalarına ve umum mübarek işlerin mebdelerine bak. Ve "Besmele"nin azamet-i kadrine en kat'î bir hüccet şudur ki: İmam-ı Şafiî (ra) gibi çok büyük müçtehidler demişler: "Besmele tek bir âyet olduğu halde, Kur'an'da yüz ondört defa nâzil olmuştur." (Bediüzzaman, Sözler, s. 11-12) ❖

Depremler, Şehirler ve Medeniyet Bilinci

AYTEN YADİGÂR

Şehirler… Doğduğumuz şehirler… Doyduğumuz şehirler… Acısıyla tatlısıyla yaşayıp biriktirdiğimiz hatıralarla ünsiyet kesbettiğimiz, zamanla da kendilerine aidiyet duygusu geliştirdiğimiz yerleşim alanları… İnsanın anlam dünyasında farklı bir yere sahip olan ve kendini güvende hissettiği yerler… Mekan bilincinin yansımaları…

Caddeler, sokaklar, parklar, bahçeler, evler, dükkanlar, tarihi eserler, anıtlar, ibadethaneler, eğitim kurumları, kültür merkezleri, köprüler, çeşmeler… Her birinin insan hayatında yeri var. Hayata ekonomi merkezli bakıldığında, düzenli bir işleyişe sahip olan gelişmiş şehirler denince akla ilk gelen husus yoğun üretim tüketim ilişkileri ve daha fazla iş imkanı oluyor… Halbuki şehir medeniyet demek… İnancın, maneviyatın, temel değerlerin, tasavvurun hayatın her alanına yansıdığı bir atmosfer… İnsanın hem maddi hem manevi açıdan kendisini geliştirme imkanı bulduğu anlam dünyası ve güvenlik alanı…

11 şehrimizde büyük yıkımlar meydana getiren ve nice can kayıplarına yol açan 6 Şubat depremleri "asrın felaketi" olarak hafızalarımıza kazındı… Kahramanmaraş, Gaziantep, Kilis, Hatay, Adıyaman, Osmaniye, Şanlıurfa, Diyarbakır, Malatya, Elazığ ve Adana… Medeniyetler beşiği olan vatanımızın farklı güzelliklerine zenginliklerine ayna olan şehirlerimiz… Bir sarsıntı… Onun şokunu atlatamadan gelen ikinci bir sarsıntı… Yerle bir olan siteler, evler, dükkanlar, parklar, cadde ve sokaklar… Dehşete düşüren yürek dağlayan yıkım görüntüleri… Şehirlerin yeniden yapılanması ve hayatın normale dönmesi için girişilen enkaz kaldırma çalışmaları da bir başka fotoğraf olarak kaldı zihinlerimizde… Havadan çekilen görüntülere baktığınızda gördüğünüz arada tek tük binaların kaldığı kocaman boş araziler… Cadde-sokak adları, ev-apartman numaraları, dükkan-işletme adresleri vs yok bu görüntülerde… Mahalle veya semtlerin sınırları da kestirilemiyor bu koca boşlukta… Hazin bir manzara… Bereket, böyle zor zamanlarda daha da güçlenen bir devlet- millet dayanışması geleneğine sahibiz. Yaralar sarılıyor, şehirler yeniden inşa ediliyor… Hayatın yeniden normale döneceği anlamlı ve güvenli günlere kavuşulacağına dair umutlar ayakta tutuyor ve güç katıyor bu mücadeleye…

Yıkılan şehirlerin devasa boş araziler olarak kaderlerine terk edilmeleri, oralarda yeniden hayatın yeşermesi için hiçbir çaba gösterilmemesi düşüncesi düşüyor akla… Deprem şehirleri yerle bir ederek öncelikle maddi unsurlara yönelik bir zarar vermiş olur. Sonrasında ihmal ve yeniden ihya çabasının yokluğu ise çok daha derin manevi bir yıkıma mahkum etmek anlamına gelir. Çünkü tarihi kültürel kimliğin alamet-i farikası olan eserlerin yok olması, başka bir deyişle medeniyet kodlarının silinmesi, o coğrafya ile kalbi bağların zayıflamasına ve giderek anlam dünyamızdan uzak düşmesine yol açar.

Bir de zihin dünyalarımızda gerçekleşen depremlerle yıkılan, zamanla yüreklerimizden uzak düşüp silinen ve bizim için ifade ettiği anlamı kaybettiğimiz şehirler var… Tarih ve medeniyet bilincinin diri tutulması noktasında yapılan ihmallerle düşülüyor bu duruma… Coğrafya bilinci de bundan bağımsız değil… İspanya dediğinizde akla ilk gelenler boğa güreşleri, flamenko dansı, siesta uygulaması ve domates festivali olur herhalde… Gezilecek görülecek yerler deyince de karşımıza Madrid, Barcelona, Sevilla, Valencia, Bilboa, Cordoba, Granada çıkar… Endülüs sadece nostaljik bir tur bölgesi olarak varsa zihinlerimizde, tarihi tecrübeden bugüne bir değer taşımanın yolu kapatılmış olmaz mı? Döneminde cazibe merkezi olan şehirler bu şekilde manevi enkaz durumuna düşmezler mi? Çünkü bugünkü Cordoba, zamanının bilim ve kültür merkezi Kurtuba'dır. Valencia şehri, Belensiyye'dir. Bugünkü Sevilla şehri, medreseleri ile himaye edilen sanat ve ticareti ile muazzam gelişme kaydeden İşbiliyye'dir. Granada şehri, Endülüs'teki son İslam toprağı Gırnata'dır. Bu şehirleri kendi dönemlerinde yükselen değer haline getiren kodların iyi bilinmesi, bugünün dünyasını yorumlamada ufuk açıcı olabilir. Yine aynı coğrafyadan Cebelitarık Boğazı bize cesur gözüpek İslam komutanı Tarık bin Ziyad kadar, günümüzde Akdeniz'le Atlas Okyanusu'nu birleştiren stratejik bir boğaz olduğu gerçeğini hatırlatmalı mesela. Cebelitarık'ın İspanya'nın güneyinde yer aldığını ve İngiltere'nin denizaşırı toprağı olduğunu bilmek kadar, stratejik öneme sahip Boğazın siyasi egemenlik bakımından kontrolünün İspanya, Fas ve Cebelitarık özerk bölgesi üzerinden Birleşik Krallık'ın elinde olduğunu bilmek de dünya dengelerini anlamada bizi farklı bir noktaya taşıyacaktır.

Küreselleşme ve dijitalleşme ile sınırların kalktığı/görünmez olduğu, aidiyet duygularının zayıfladığı ve insanların bir tür "gezgin" hale geldiği zamanlardayız. Bu kaygan zeminde şehir, mekan ve coğrafya bilincine sahip olmak, ayakların yere sağlam basması ve farkındalıkla yaşamak anlamına geliyor. Bu nedenle maddi depremlerin yol açtığı yıkımlar kadar manevi depremlerle oluşan manevi yıkımlara karşı teyakkuz halinde olmak ve yine yeniden onarımdan ve ihyadan vaz geçmemek gerek vesselam. ❖

Sıcak Haberler!

SELİM GÜNDÜZALP

Geçerli olan habercilik anlayışı, haber yapmak için uçağın düşmesini yahut bir adamın köpeği ısırmasını bekler. Çünkü, düşmeyen bir uçağın veya bir adamı ısıran köpek haberinin ilgi görmeyeceğini ve okunmayacağını düşünür.

Gerçekten yolunda giden şeyler dikkatimizi çekmez mi? Aksamayan, hayatımızı olumsuz yönde etkilemeyen şeyler bizim için önemsiz midir? Acaba yolunda giden şeyler kimse okumak istemeyeceği için mi haber olmaz ya da haber olarak sunulmadıkları için mi bunlara kimse dönüp bakmaz? Yoksa neyin ilgimizi çekip neyin ilgimize değmeyeceğine bizim adımıza birileri mi karar veriyor?..

Şimdi haber diye sunulan şeylere şu açıdan bakalım: Bir bir savaş çıktığında, bir uçak düştüğünde, arabalar çarpıştığında veya bir cinayet işlendiğinde aslında böyle bir şey ilk defa cereyan etmiş olmaz. Herkes böyle haberlerin yüzlercesini okumuştur. Hatta bu haberleri bir form haline getirip sadece olayın kahramanları, olay yeri, günü gibi unsurların yerlerini boş bıraksanız, o günkü haberlerin çoğu, bu boşlukları doldurarak kolayca yazılabilir.

Peki, sadece değişen kahramanlarla sürekli tekrarlanan şeyleri her defasında yeni haberler olarak okumak veya dinlemek bize ne kazandırır?..

...

Biz ömrümüzü böyle sürekli tekrarlanan haberleri izleyerek tüketirken, öte yanda dünya, yeni yeni yaratılışların sahnesi oluyor. Ancak habercilik denilen anlayışta bunlar, insanlara duyurulacak haberler olarak görmüyor.

Her gün yeni bir güneş doğuyor, her an yenilenen harika manzaralar ve eşsiz çiçekler, ağaçlar, böcekler, canlılar sürekli yaratılıyor. Her gün yepyeni bir gün, her gece yepyeni bir gece yapılıyor. Günler, geceler ve içindekiler, hiçbir ânı kaçırılmayacak güzelliklerle gelip geçiyorlar...

Peki tek tek sayılmayı hak eden bu güzellikler, asıl düşünülmeyi, çok çok konuşulmayı, her gün haberler yapılmayı gerçekten hak etmiyor mu!?

Biraz durup düşünsek, asıl hayatımızda yer vermemiz gerekenin bu güzellikler olduğunu göreceğiz. Ayette bahsedilen o dikkatli ve hassas insanlardan olmak için, bu ömrün hakkını vermek için işte yapmamız gereken şey: "Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. Ve 'Rabbimiz! Sen bunu boş yere yaratmadın, Sen yücesin, bizi ateşin azabından koru.' derler." (Âl-i İmran, 3/191)

Bir de işin diğer yönü var: "Göklerde ve yerde nice âyetler vardır ki, insanlar onlara sırt çevirir de yanlarından geçip giderler." (Yusuf, 12/105)

Haberciliğin önemsiz gördüğü şeyler birer ayet... Ya ayetlere sırtını çeviren, yanından geçip giden ne yöne gitmiş olur; ve gittiği bu yolda ne bulur?..

İşte her iki hayatımızda başarı rehberimiz olan Kur'ân, bize hak haberlerini verir, gerçek ihtiyaçlarımızı söyler. Yüzlerce âyetinde, birilerinin 'haber' değeri bile vermediği nice olaylara tekrar tekrar dikkatimizi çeker. Bunlar güneş, ay, yıldızlar, gece, gündüz, denizler, bulutlar, yağmur, bahar, doğumlar, koyun, deve, zeytin, hurma, arı, sinek gibi hepimizin gördüğü, bildiği şeylerdir. Birileri bunlara 'sıradan şeyler' dese de, Kur'ân bunlara 'âyet' der. Bunlar yanından geçilip gidilmeyecek, sırt dönülmeyecek şeylerdir... Bunlar Allah yolunu bulmak ve o yolda kalmak için trafik levhaları gibidir.

...

İnsanlar hep sorarlar ya: Neden daralıyorum, neden bunalıyorum, içim niçin sıkılıyor?.. Aslında bu durum bir sonuçtur. Göklerin ve yerin âyetlerini görmezden gelen, onlara sırt çeviren bir insan, kendini beşeriyetin duvarları arasına hapsetmiş olur. Hayatımız, her şeyimiz, âlemlerde bir toz zerresi gibi olan bir gezegenin üzerinde, bir anlık bir ömür gibi küçülüyor, anlamını yitiriyor. Bunun faturasını da dünyamızı daraltmak, karartmak ve sonuçta sıkılmak ve bunalmakla ödüyoruz.

Peki ne yapalım? Öncelikle, kâinat kadar geniş bir varlık âleminin bir parçası ve ebedî âlemin yolcusu olduğumuzu unutmayalım.

İkinci olarak, 'ayetlere' ve Allah'ın ayet olarak yarattığı eserlerine yoğunlaşalım. Bunlar trafik işaretleri gibi hak olanları, asıl değerli olanları bize gösterecekler. Böylece bütün âlemlerde haşmetle görünen rahmet ve cemal tecellileri bizim âlemimize de yansıyacak. Ferahı, huzuru yaşayacağız.

Yoksa dünyanın kısır boğuşmalarını âlemimize taşırsak, bu adeta sera etkisi yapacak ve Kur'an nurunu, rahmet tecellilerini görmemizi, duymamızı engelleyecek...

...

Huzur arayan, mutluluk arayan, geniş bir âlemde teneffüs etmek isteyen buraya kulak vermeli, yeryüzüne, gökyüzüne dikkat kesilmeli. Ayağımızın altındaki toprakta bitmez faaliyetler var; bakteriler, solucanlar, köstebekler ve nice canlı her an görevleri başında çalışıyorlar. Yerin üstü de öyle, sayısız canlılarla şenlendiriliyor. Her daim yeni yaratılışlar cereyan ediyor gözümüzün önünde. Cansız topraktan canlar fışkırıyor; kupkuru iskeletler gibi ağaçlara can veriliyor, yapraklarla, çiçeklerle bezeniyor. Yeryüzü cennet bahçeleri gibi süsleniyor... Bu manzara karşısında Kur'ân'ın sadâsını işitmemek mümkün mü: "Bak Allah'ın rahmet eserlerine!.."

Evet asıl haber, sıcak haber Kur'an'da: "Şimdi bak Allah'ın rahmet eserlerine: Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl diriltiyor. Bunu yapan, elbette ölüleri de öylece diriltecektir; O her şeye hakkıyla kàdirdir." (Rûm Sûresi: 50)

...

Peygamber Efendimiz (asm) buyuruyor: "Sohbette insibağ (boyanmak) vardır."

Madem, kiminle beraber olursak onun rengine boyanıyoruz, haber kaynaklarımızı ona göre seçelim. ❖

Mantık(sız)lı(k)

NİHAL BALCI

Bazen kendimi ters yola girmiş deli gibi hissediyorum. Karşımdaki insanlar, yanlış olduğunu bildiğim bir şeyi öyle bir özgüvenle, doğruymuş gibi söylüyorlar ki kendimden şüphe etmeye başlıyorum. Hele bir de önemli insanlarsa ve sesleri yüksek çıkıyorsa... Çoğu zaman kilitleniyorum sanki, söyleyecek bir şey bulamıyorum. İki gün sonra aklıma geliyor: keşke şunu deseydim diye.

Ahir zamanda yaşıyoruz... Hüküm ve kuvvet ilmin eline geçmiş durumda. İlimler ise çok dallandı ve budaklandı. İçlerinden öyle bir tanesi var ki, hem çok rağbet ediliyor, hem de diğer ilimleri ve aslında her şeyi daha görünür ve anlaşılır hale getiriyor.

Bahsettiğim ilim retorik. Belagat, güzel konuşma ve yazma, ikna etme sanatı, veya sözbilimi olarak da adlandırılan retorik, ilk kez Antik Yunan döneminde bir bilim haline getirilip sistematik olarak incelenir.

Başarılı olmak isteyenler, özellikle de politikacılar retorikte oldukça derinleşen o zamanın sofistlerinden, yüksek meblağlar karşılığında dersler alırlar. Sofistler, hiç bilmedikleri bir konu da olsa, varılan sonuç doğrunun yanından geçmese de, kafa karıştırıcı karşılaştırmalar, abartılı metaforlar, zeki kelime oyunları ile bir tartışmayı kazanabilmeleri ile övünürler. Antik Yunan'da sofist denince, kendi menfaati için, doğruyu eğip büken adamlar akla gelir. Aristo bu noktada sofistleri eleştirse de, retoriğin önemli bir bilim olduğuna inanarak, mantık çerçevesinde, daha sistemli olarak, kendine göre bir teori geliştirir.

Hatırı sayılır retorik alimlerinden Romalı devlet adamı Cicero ise, eğitimin önemine değinir. Tarih, politika, edebiyat, sanat, ahlak, hukuk ve tıpta ne kadar eğitimli olunursa o kadar hedef kitleler ile bağ kurulabileceğini ve ikna edilebileceklerini söyler. Gerçekten de bu ilimlerle donatılmış ve bir eline de güzel konuşma ve ikna etme sanatını alabilmiş kişiler, o ülkenin etkili insanları olacak ve kitleleri peşlerinden sürükleyebileceklerdir. Retorik üzerine kurulu diplomasi ise, uluslararası arenada en önemli silahlardan biri olmaya devam edecektir.

Bu bilimin, hayatımızdaki yerini anlamak için ise uluslararası arenaya çıkmaya gerek yok. Niyetim size Aristo'nun retorik kavramlarını nasıl sınıflandırdığını anlatmak değil. Etrafımda görüp duyduğum bazı mantık hatalarını paylaşayım sizinle. Eminin siz de pek çoğunu, belki daha fazlasını duymuş, görmüşsünüzdür. Beraber zihinsel bir mantık bulmacası yapalım. Dört bir yandan, bilgi kirliliği etrafımızı sarmışken bu bulmacayı çözme niyeti ve farkındalığı ile etrafımıza bakalım. Küçükken annem bana derdi ki: "Bir insan sana 9 tane doğru söyler, onların arasına bir tane yalanı sokuşturur. Sen o 9 doğru ile beraber, onu da yutuverirsin." Bunu yapabilecek tehlikeli insanlar her yerde... Yalan ve doğruları ayırt edebilmek için ise inandıklarımız, okuduklarımız, bize destek olan çevremiz, ve duamız ile çok sağlam ve güvenilir bir filtre oluşturmak şart.

ALDATICI ZEKALAR

Hakkı batıl, batılı hak gösterebilecek aldatıcı zekalar var. Akıl kuvvetinin aşırılığından gelen bu özelliğe cerbeze diyoruz. Bir insan veya grubun iyiliği de kötülüğü de olur. Cerbeze ile insan bir kötülüğü alır, mercek altında bakar, onu açar genişletir. O genişletilmiş görüntünün yanına, o kişi veya grubun iyiliklerini uzak bir mesafeden görünen, küçültülmüş haliyle koyar. Kötülüğü, iyiliğe hep galip getirir. Güya adil olup yanlışları dile getirecektir. İyilik zannıyla haksızlık eder.

Böyle mantık hatalarını hayatın her alanında görmek mümkün. Birçoğu ise karşınızdaki insanın mantıksızlığından değil, tam tersi aşırı kurnazlığından ileri geliyor. Evet mantığın daha belirgin sınırları ve kuralları olsa da retorik dediğimiz güzel söz söyleme ve ikna etme sanatında ise kurallar ve sınırlar çok keskin değil. Konuştuğumuz kişi bir faul olduğunu sezmeden, sözünüzü geçirebiliyorsanız retorikte her şey mümkün.

İKİ DOĞRU İFADEDEN YANLIŞ BİR SONUÇ ÇIKARTMAK

İnsanlar sizi belli bir sonuca inandırmak için, konuşmalarında deliller sunarlar. Bu delillere ve sonuca ulaştıran ön şartlara dikkat etmek gerek.

1. Önerme: Dinozorlar bitki ile besleniyorlardı.

2. Önerme: Dinozorların türü tükendi.

Sonuç: Sebze yemek iyi değil.

Şimdi diyeceksiniz ki ne var bunda, bunu anlamak çok kolay. Ama inanın her zaman öyle olmuyor. İnsan dalıveriyor bir an, kafası meşgul oluyor ve yanlış bilgiler, biletsiz maça girmek isteyen fanatikler gibi aklınızın içine giriveriyor. Başka örneklere de bakalım. Belki çoğu size basit gelecek, belki kızdıracak, belki de kullanılan kelime oyunu sizi hayran bırakacak.

- Bizim Gemimize Bin!

- Hayır, sizin geminizin rotası yamuk. Benim istediğim yere gitmiyor, gelemem.

- Ama, geminin sağ tarafına bak ne kadar iyi insanlar var. Sol tarafına bak ne güzel hizmetler görülüyor. Merkezine bak, ne kadar da güzel yapılmış, ne eğlenceli aktiviteler var.

- İyi insanlarla dolu olmasını ve bu insanların iyi niyetleri olduğunu anlıyorum, ama ben sizinle gelemem, çünkü gitmek istediğim yer orası değil. Bu iyi insanlar da gözlerini açıp geminin vardığı yeri gördüklerinde, onlar da pişman olacaklardır.

Kendilerine katılmak istemediğiniz bir gruba, fikirlerinizin uymadığını anlatmaya çalışıyorsunuz. O ise, asıl nedeni bırakıp yan tarafta, sizin lafınız sözünüz olmayan başka bir meselede, başka bir argüman açıyor. Dikkatinizi dağıtıyor. Veya ortada bir problem var, bunu dile getirmeye çalışıyorsunuz. O dikkatinizi başka yerdeki başka bir probleme yönlendiriyor. Sonuçta bir sürü laf kalabalığı içinde hiçbir problem çözülmüyor:

- Okulumuzda kadın ve erkek öğretmenlere eşit muamele yapılmıyor.

- Afganistan'ı görmüyorsun galiba. Orası daha kötü.

...

- Bu yapılanlar Kur'an ve sünnete aykırı,

yapılmamalı.

– Sen Mehmet'e bak, o hırsızlık yapıyor.

Siz, Mehmet gerçekten hırsızlık yapıyor mu bilmiyorsunuz. Ama bu insan acaba ahirette hesaplar sorulurken, kendi yaptığını Mehmet'in yaptığından daha önemsiz gördüğü için, fiilinden sorumlu tutulmayacağı gibi bir tavır takınmasına anlam veremiyorsunuz.

– Akaryakıt tüketimini azaltmak, çevre için iyi olacaktır.

– Ne yani? Sen 80 yaşında ihtiyarların sırtlarında çantalarla bisiklete mi bilmesini istiyorsun?

...

– Buraya ekmek kırıntılarını kim döktü.

– Esas çamaşırlar neden yıkanmadı sen bana onu söyle.

KARMAŞIK PEK ÇOK SEBEBE BAĞLI OLAN BİR SONUCU TEK BİR SEBEPLE AÇIKLAMAK

Büyük aile bir araya gelip yaptığımız iftarlardan biriydi. Halamlardaydık. Bizim oraların bir tatlısı olmamasına rağmen, eniştem Erzurumlu olduğu için Ramazanlarda halam, hep kadayıf dolması yapar. Hepimiz bayılırız. Kadayıf dolmasını bilenler bilir. Zaten kendisi tek başına bir öğün gibi. Tam teşekküllü bir iftar sofrasının ardından, amcam bu dolmalardan kaç tane yedi bilmiyorum. Daha sonra çayla yine yemeye devam etmiş. Vakit gelince, babamlar hep beraber teraviye gittiler. Teravinin arkasından yine başka bir çay faslı ve yanında kadayıf dolması ve börek yendi. En son kalkmadan önce halam meyve getirdi. Amcam en son meyve de yemiş. Bu kadar yemeği yerken zevkli olsa da gece rahatsızlanmış ve çokça istifra etmiş. Kendini getirdiği bu hale sitem eden yengeme verdiği cevap ise çok ilginç: "En son o muzu yemeyecektim. O muz dokundu."

Bu meselede amcamı bu hale getiren gerçek nedeni mantık çerçevesi içerisinde tartışmanız zor. Öncelikle gülmekten... Tam olarak sınırı nerede aştığını, neyin sebep olduğunu bilemeyiz. Ama bu önemli değil zaten. Eğer yengemi ve halamı söylediği şeyin doğruluğuna inandırabilirse bir dahaki sefer, istediği kadar kadayıf dolmasını yine mideye indirebilir. En son 'o muz'u da yemez canım, n'olacak? Bir tartışmayı kazanmak her zaman haklı olmak anlamına gelmez. Bu sadece daha çok ikna edici olduğunuz anlamına gelir.

Örneğin siz, oğlunuz tabağındakileri bitirsin diye, Afrika'daki açlardan bahsedersiniz. Siz de bilirsiniz ki, çocuğun yemeği bitirmesi, hatta üstüne bir tabak daha yemesi Afrika'daki açlık sorununu çözmez. Retorikte iyi ve zeki bir çocuk bunu hemen dile getirebilir. Ama sizin bu söyleminizin nedeni, aslında ona başka bir perspektif ile bakmada yardımcı olmak, belki de suçluluk duygusu ile yemeğini yemesini sağlamaktır. Bu noktadan, bu söylem size mantıklı gelir. Sonuç ise tamamen muhatabınıza bağlıdır.

Bu kategori için başka örnekler:

– Hükümet faiz oranlarını artırmadığı için pahalılık oldu.

Oysa herkes bilir ki, bunun bir sürü nedeni vardır.

...

– Selma Teyze, çörek otu yutarak kanseri yendi.

Peki sadece bunu mu yapmış? Örneğin doktora gitmiş mi? Kemoterapi veya radyoterapi görmüş mü? Gerçekten iyileşmiş mi yoksa ölüm iyiliği dediğimiz şeyi mi yaşıyor? Böyle bir şeyi başkalarına tavsiye etmeden önce daha dikkatli düşünmek gerekmez mi? Gerçekten hasta olup, bunu duyduktan sonra, doktorunu bırakıp tedavisine gitmek istemeyenler olur mu? Bunun sorumluluğunu yüklenmek ister misiniz?

İKİ ŞEY BERABER OLUNCA BİRİNİN DİĞERİNİN SEBEBİ OLARAK GÖSTERİLMESİ

– Son 10 yılda korsan gemilerinin sayısı ve ortalama sıcaklıklar tüm dünyada artış gösterdi. Sanırım küresel ısınmanın sebebi korsanlar.

...

– Ben burada işe girdiğimden beri şirket ihya oldu. 5 kat daha fazla kar ediyorlar.

– Bir çaycı olarak çalıştığınız yere bu denli katkı sağlamanız hayranlık uyandırıcı.

SİYAH YA DA BEYAZ

Karşınızdaki kişi aslında bir sürü seçenek olmasına rağmen, size sadece 2 seçenek sunar. Siz de sanki birini seçmeniz gerekiyor gibi hissedersiniz. Aslında cevap C şıkkı, yani hiçbiridir. Bunun en güzel örneği 11 Eylül olaylarından sonra George Bush'un söylediği şu tarihi cümledir:

– Ya bizimlesiniz, ya da teröristlerlesiniz.

OTORİTEYE AŞIRI GÜVENME

– Faizle kredi çekip, başka yere yatıracağım. Allah rızası için bu kurumu kurtaracağım.

– Bu yaptığın yanlış.

– Hocamızın bir bildiği vardır.

Eğer insanın ayakları Kuran ve sünnet üzere sabit değilse, din adına çok kandırılır.

OTORİTEYİ HİÇ TAKMAMA

– Bırak bu doktorların verdiği ilaçları, hepsi kimyasal. Gel gidelim aktara, şu otları alıp kaynatıp içelim. Televizyonda duydum, çok faydalıymış.

OTORİTENİN YANLIŞ ELLERE VERİLMESİ

– Serkan Bey şu ilacı önerdi.

– Neden Serkan Bey'e sordun ki?

– Sonuçta çok eğitimli biri, doktor kendisi.

– Ama finans doktorası var.

KAYNAĞA GÜVEN DUYMADIĞI İÇİN DOĞRU BİR ARGÜMANI REDDETME

– Münire Teyzem dedi ki, çok sebze yemem gerekiyormuş. Münire Teyzem diyetisyen değil ki, hem ilkokul mezunu. Sürekli pasta yememde ne problem olabilir ki?

Oysa duran saat bile, günde iki kere doğruyu gösterir.

ADAM KARALAMA

Yapılan argümana değil, argümanı yapan kişinin karakterine veya geçmişine saldırmak.

– Eşine böyle davranman uygun değil.

– Bana evlilikle ilgili akıl veriyor, kendi 2 kere boşanmış. Beni kıskanıyor.

KENDİ İYİLİKLERİ İLE DEĞİL, KARŞISINDAKİNİ AŞAĞILAYARAK YÜKSELMEYE ÇALIŞMA

Küçük bir ilçede iki terzi düşünün. Terzilerden biri devamlı diğerinin terziliğini kötülüyor. İstediği kadar kötülesin, bu kendisini iyi bir terzi yapar mı?

ORTA YOLU BULMA YANLIŞI

– Bazı insanlar 2 + 2 = 4 ve bazıları 2 + 2 = 7 diyorlarsa, gerçek cevap ikisinin arasında bir yerde olmalı.

Bazı şeylerin grisi olmaz. Ya siyahtır ya da beyazdır. İnsan ya iman eder ya da etmez. Bir şey ya haramdır ya da değildir. Örneğin, "İçkinin, kumarın azı karar, çoğu zarar," denmez.

KAYGAN ZEMİN

Küçük bir izin veya göz yummanın felaketle sonuçlanacağını düşündürmek.

– Ben şimdi şu küçük odada senin namaz kılmana izin versem, yarın bu okulu kapatıp camiye çevirirler.

Çocuk bir gün ödevini yapmıyor, kıyamet kopuyor:

– Ödevini yapmazsa bu dersi geçemez. Bu dersi geçemezse sınıfta kalır. Sınıfta kalırsa şevki kaçar, okulu bırakır. Okulu bırakırsa eğitimini tamamlayamazsa, iyi bir iş bulamaz. İyi bir iş bulamazsa iyi maaş alamaz. İyi maaş alamadığı ve iyi bir okulu bitirmediği için, iyi birisiyle evlenemez. Hep mutsuz olur. Depresyona girer. Bir iş tutamaz. Evsiz kalır.

Bir ödevden insan nerelere gelebiliyor.

DUYGU SÖMÜRÜSÜ YAPMAK

– Hocam bu sınavdan bana daha yüksek not vermelisiniz. Yoksa annem bana çok kızar, sonra babam da kızar, sonra bana yemek

vermezler.

TEK BİR ÖRNEK VEYA ANEKDOT İLE GENELLEME YAPMAK

- Seniha Teyzem günde on tane sigara içiyordu 100 yaşına kadar yaşadı.

...

- Kilise yıllarca bilimsel araştırmalara karşı çıktı. Demek ki: bütün dinler bilime karşı.

POPÜLERLİĞE BAŞVURMAK

- Herkes yapıyor demek ki doğru.

...

- Baba, beni okula arabayla bırakır mısın? Herkesi babası araba ile götürüyor.

- Bak, Lale, Filiz, Erdem ve Safa durakta bekliyorlar. Onlar öğrenci değil mi?

Bir de bazen şöyle ilginç bir cevap veriliyor çocuklara: ***"Bütün okul köprüden atlasa, sen de mi atlayacaksın?"***

Aslında, bu da bir aşırılık tabi. Bütün okulun anlaşıp beraberce köprüden atlama olasılığı yüzde kaç olabilir? Oğlunuz, direk bu tutarsızlığı ifade edebilir. Ama, bunu göremeyip durumu kabullenebilir de tabi.

ABARTI

- Azıcık şişman olduğundan beyefendinin yanında oturmam diye yaygara kopartmanız doğru mu?

- Ne şişmanı! Adam bildiğin gezegen gibi. Yanında takılmıyorsunuz, yörüngesinde dönüyorsunuz.

...

- Bu derneğe 5 lira sadaka versen hac sevabı var.

İlaç ile zehir arasındaki fark, dozajıdır.

EĞER BİR ŞEY İDDİA EDİYORSANIZ, İSPATLAMAK SİZİN SORUMLULUĞUNUZ, BENİM DEĞİL

- Ben bir süper kahramanım.

- Hayır değilsin.

- Olmadığımı ispatla o zaman.

- E, sen olduğunu ispatlasana.

EĞER YANLIŞ OLDUĞU İSPATLANAMIYORSA DOĞRU DEMEKTİR

- Bilim adamları UFO'ların olmadığını ispatlayamıyor, demek ki varlar.

- Bilim adamları ay dedenin İngilizce konuşamadığını da ispatlayamadılar.

...

- Şu yeni bulunan mucize ilaç var ya, kesin hiçbir yan etkisi yok.

DAİRESEL MANTIK

Sizi ikna etmek için verilen deliller ile sonuç çok fazla benzer. Hatta o kadar benzer ki, verilen önerme ile sonuç birbirinin aynısı.

- Kitapta anlatılanların hepsi doğru, çünkü yazarı doğru olduğunu söylüyor.

...

- Şu anda oyuncak en popüler oyuncak. Herkes bunu almak istiyor.

Bu oyuncak çok popüler. Neden? Çünkü herkes bunu almak istiyor. Neden? Çünkü çok popüler. Başka bir deyişle herkes bunu almak istiyor, çünkü herkes bunu almak istiyor.

- Bizim adayımıza güvenin. O çok dürüst.

Adayınızın dürüst olduğu nerden belli? Çünkü insanlar ona güveniyor. Neden güveniyor? Çünkü çok dürüst.

KİŞİSEL CEHALETİNDEN DOLAYI İNANAMAMA

- Piramitler o kadar harika ki Afrikalılar bunu yapmış olamaz. Kesin uzaylılardan yardım aldılar.

Size bir haberim var: insanlar sizden yüzyıllar önce yaşamış olsa, hatta (!) tenleri kara da olsalar sizden daha zeki ve medeni olabilirler. İyi bir şey yapmaları için illaki uzaylılardan yardım almaları gerekmez.

ÖN ŞART OLARAK VERİLEN CÜMLENİN SONUCU DESTEKLEMEMESİ

- Bilim insanlarının çoğu ateist, demek ki (hâşâ) Allah yok!

Bir alanda çok derinleşen bir insan başka bir alanda çok bilinen şeyleri de bilemeyebilir. Bazen de maddiyatta çok derinleşenler, maneviyatta çok sığ kalabiliyor. Bunun bir açıklaması belki bu olabilir. Fakat önemli olan bu da değil. Allah'ın varlığı ona inananların sayısı ile doğru orantılı değil. Dünya üzerinde hiçbir insan yokken de Allah yine vardı. Dünyada hiç kimse atom ve hücre nedir bir zamanlar bilmiyorlardı. Ama atom da hücre de vardı.

- Vejetaryen olmak çok mu iyi bir şey? Hitler de vejetaryendi.

- Ona bakarsanız Hitler dişini de fırçalıyordu. Hitler fırçalıyor diye şimdi biz fırçalamayalım mı?

Bir de bunun tersi var: Amerika'da pek çok kişi aydınlanma ve demokraside Thomas Jefferson'a borçlu olduklarını düşünür. İyi bir lider diye her yaptığı doğru olur mu? O da bir insandır ve hataları ve yanlış politikaları da vardır. Ne iyilikleri var diye, köle ticareti hoş görülür, ne de tüm yaptığı iyilikler silinir.

İÇİ DOLU SORULAR

Muhatabınıza varsayımlarınızla dolu, öyle bir soru sorarsınız ki daha soruya cevap vermeden ve daha sonra ne söylerse söylesin hali kötü görünür:

- Ne zamandan beri eşinizi dövüyorsunuz?

Eşine şiddet uygulayıp uygulamadığını bilmeseniz de, bu soru ile zaten bir ön kabul ile başlamış oluyorsunuz.

TARTIŞMANIN GEÇMİŞ ZAMANDAN GELECEK ZAMANA BİR TÜRLÜ TAŞINAMAMASI

- Ben o zaman oraya ne kadar gitmek istemiştim, beni götürmedin.

- O sırada çok müsait değildim, şimdi gitmek ister misin?

- Beni hiç anlamadın zaten.

GEÇMİŞTE BİR ŞEY HİÇ OLMADI İSE BUNDAN SONRA DA OLMAYACAĞINI FARZ ETMEK

- Çok hızlı gidiyorsun.

- Yavaşlamama gerek yok, daha önce hiç kaza yapmadım, ceza bile almadım.

- Haklısın, ben de daha önce hiç ölmedim mesela.

KÖTÜ ÖRNEKLEME

- LeBron James belli bir marka spor ayakkabı giyiyor. Ben de aynı spor ayakkabıdan giyersem onun kadar iyi basket oynayabilirim.

BEN GÖRMEDİĞİME GÖRE KESİN YOKTUR

- Buralarda hiç tilki göremiyorum. Demek ki bu ormanlarda tilki yaşamıyor.

...

Sosyal hayat çok dalgalı bir deniz gibi. Bu denizin içinde engelleri aşarak ilerlemeye çalışıyoruz. Günlük seçimlerimiz ve bizi bunlara ulaştıran kararlar, her zaman soğuk gerçekler ve katı kurallardan çok, içinde bulunduğumuz şartlara göre değişiyor. Zaten tersi olsa idi, birkaç yazılı kural ile her şeyi kolayca hallederdik. Her bebek, kendisinden bir önce doğan ablası ile aynı kullanma talimatı ile gelir, her erken kalkan kuş, kurdu kapar, dünya siyah ve beyaz olurdu. Fakat her kural her yerde geçmiyor. Her zaman düzine ile alınan daha ucuz, her düşmanın düşmanı iyi bir dost olmuyor. Her söylenilen söz de mantık kurallarına uymuyor. Bazen de ne derseniz deyin, nasıl derseniz deyin, sonuçta herkes kendi istediğini anlıyor. Bu kadar laftan sonra bu yazıdan şu sonuçları çıkaranlar olsa bile beni şaşırtmaz:

- Benim evi çok ısıtmamla ne alakası var. Küresel ısınmanın sebebi korsanlarmış işte.

- Hanım bak, daha çok kadayıf dolması ve pasta yemek gerekiyormuş. İnanmıyorsan al dergi burada, oku.

Evet, mantığın bir çerçevesi var, fakat mantıksızlığın bir sınırı yok sanırım. Yazmayı düşündüklerimin sadece bir kısmı bunlar. Bektaşilik, deve kuşu taklidi yapmak ve daha niceleri var. Bulmacanın geri kalanını sizin zeki bakışınıza havale ediyorum. ❖

Fitilden Çizgi

MUAMMER ERKUL

En son ne zaman boş yere kızdık?

En son ne zaman bizi ilgilendirmeyen, başkalarının özel konuları hakkında çene yorduk?

En son hangi kalp kırıldı bize?

En son hangi göz bizim yüzümüzden yaş döktü?..

❤

(Şimdi, elinize bir kalem alın ve şu kenara bugünkü tarihi not edin.

Yazdınız mı?

Yazın, ihmal etmeyin çünkü bu tarih ileride lazım olacak.)

❤

Tam yirmi sene sonra; ..... günü öleceksiniz.

Bundan emin olsaydınız davranışlarınızda fark olur muydu?

Bir ucundan hızla yanan dinamit fitili gibi, hayatımızın kalan yirmi yıllık uzunluğunu önümüzde görseydik neler değişirdi?

❤

Tam on sene sonra, ...'de öleceksiniz.

Bunu biliyor olsaydınız neyi farklı yapardınız?

Kaç yaşında iseniz, üzerine on yıl koyun; işte o yaş!..

O gün yaklaşıyor mu sizce?

Ne garip değil mi?..

Kendi yaşımızın üzerine yüz yıl bile koysak; **"işte orada bitecek"** demek gelmiyor içimizden...

En son ne zaman boş yere kızdık ve kırdık insanları?..

En son ne zaman sonumuzu düşündük?

❤

Tam beş sene sonra, ...'de öleceksiniz.

Bu tarih kesin olsaydı neleri yapmaz, neleri yapmaya çalışırdınız?..

Hayata, dünyaya, çevrenizdekilere ve kendinize nasıl bakardınız?

Neler lüzumlu, neler fuzuli gelirdi size?

Düşünce şeklinizi değiştirmeye değer miydi?

❤

Belki kimse "yakıştıramayacak" kendine ama, olsun; iki sene... Tam iki sene sonra öleceğinizden emin olsaydınız...

Veya bir sene sonra!

Çocuğunuza sarılmanız bile değişir miydi?

Ya anne-babanıza cevap verişiniz...

❤

Bunlar zor sorular.

Zamanı sıkıştırmaya devam edelim mi?

Altı ay?

Altı gün?

Altı saat?..

Altı saat sonra kapınız çalınacak ve gelenler sizi götürecek, gelmemek üzere!..

Ne yapardınız?..

Falanca hanımın ne yaptığı, bilmem hangi beyin ne söylediği hakkında kaç saat konuşurdunuz, kalan vaktinizde?

Veya şu kadarcık ekstra kâr için kimin ciğerini söker, kimin gırtlağını paralar, kimin hakkını alırdınız?

❤

Eksiğimiz galiba bu; kalan ömrümüzü görememek...

Acaba herkesin önünde sürekli azalan **kendi zaman çizgisi** olsaydı, kaç kişi başını kaldırıp da **başkalarına** bakabilirdi sizce?..

Bunlar zor sorular...

Cevaplamak hiç hoşa gitmediğinden, daima akıldan iteklenen sorular.

Görmüyoruz ama aslında çizgilerimiz önümüzde.

Üstelik, ha altı gün, ha altmış yıl ne fark eder?..

Altmış yılın tükenip tükenmeyeceğini yetmiş yaşındakilere sormalı belki de!

❤

Aklıma gelmişken, görebilir miyim;

Altı saat yaşayacağından emin olanlar elini kaldırsın!..❖

Seyyah

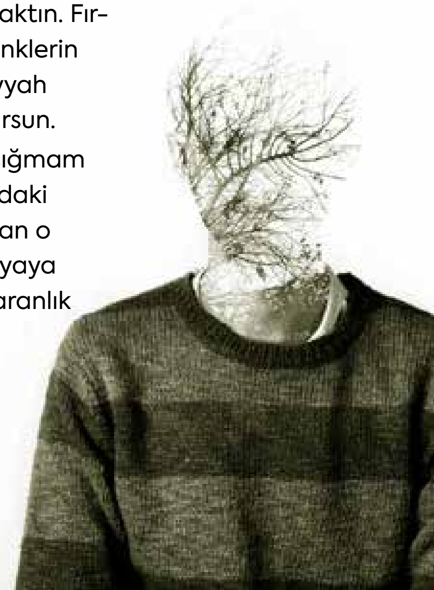
ARZU ORUN

Kaç zamandır hicabından kızaran gül bahçesinin kapısını arşınlamadın, dalında öten bülbülün lisanını duymadın, nicedir gül ile gülü tartan narin gönüllülerin pazarında gül dermedin? Kervan geçmez bir kuyunun dibinde Yusuf gibi çaresizliğini yaşıyorsun. Anne sıcaklığını andıran yorganın altında bir yumru gibi gibi boğazına demir atan sessiz çığlıklarını yutkunurcasına gözyaşlarınla anlattın yalnızlığını. Can dediklerinin her bir vedası, içinde orman yanmasına kıvılcım olur. O yangında tüm zerrelerinin yandığını sandığın zamanlarda yokluk kefenini kaç kez bedenine uydurmaya çalıştın lakin her defasında dar geldi. Acı deryasında her kulaç attıkça kendine yol alıyordun. Kaç göçmen kuşun kanadına umudunu hüzünlerini sarıp asuman aracılığı ile uçurdun gönül kafesinden.

Etin kemiğin harmanlanıp duvarlar içerisinde olan göğüs kafesindeki mekân. Gözlerin görmediği yollar var, senden ona ondan sana. Lisanı olup ağzı olmayanlar kulağına fısıldadı sonsuzluğun sesini. Bir boyacının fırça darbelerinden oluşan renk cümbüşü gibi renkliydi o yol.

Sen biliyorsun maddenin sırtına binip yaşadığımız bu dünyanın bir görsellikten ibaret olmadığını. Kış bahara, zifiri aydınlığa gebedir. Öfke atına binmiş dörtnala koşuyorsun; hangi mekânı tarumar edip enkazında konaklayacaktın. Fırtına gününde griye çalan renklerin arasında kendini arayan seyyah gibi kendini özünü arar durursun.

O padişahın hiçbir yere sığmam dediği yer. Sıyrıl orada sırtındaki yüklerinden yalnız içten açılan o kapıyı sonuna kadar aç dünyaya imanın dokunmadığı zifiri karanlık kalmayacak kadar. Neydi o mekân, Yunus Emre cevap verdi: Kalp Allah'ın evidir.❖

Yapboz

GAMZE KOÇ

Hani insan, kafasındaki fikirleri dağıtmak için kendine bir meşgale arar da soluğu bin parçalık bir puzzle başında bulur ya, aynen öyleyim şimdi. Parçaların hepsi küçücük, üstelik hepsi birbirine benziyor. Tek tek topluyorum önüme her birini.

Aklımdaki sorulardan bir türlü kurtulamıyorum? Yazmak mı daha zor, okumak mı, yoksa insanla uğraşmak mı?

İçimden, herkesi kendine uygun olan cevabı düşünmeye davet ediyorum.

Düşüncelerden kurtulmak için dağınık onca parçayı yan yana getiriyorum da umutlanıyorum bir an. Sanki bir bulmacayı çözecekmişim gibi geliyor. İnsanı çözebilmek için okumak yazmak için kelimeler gerek. İnsan, yazı ve kitap... Okumadan olmaz!.. Kitap okumayı, kahve fincanı yanına çok satan bir roman koyup sosyal medyada paylaşmak zannedenlere inat, üstüne basa basa haykırmak istiyorum: "Okumak emek isteyen zor bir eylemdir!"

Beynime üşüşen fikirleri dağıtayım derken resmen kendimle kavga ettiğimi fark ediyorum. Kitap okursunuz laf olur, yazarsınız "Ne var ki ondan kolay, onu ben de yaparım" denir. Ben bu toplumda insanın okuduğuyla dışlanmasına, yazdıklarıyla da harcanabilmesine çok aşinayım. Okumayı bir statü göstergesi, konforlu bir hayatın getirisi ya da bir ukalalık emaresi sayarlar.

Halbuki öğrenmek için okumak, bir bilgiyi alıp hazinene dahil etmek gayret ister. Başkasının fikrini kendi fikriymiş gibi ileri sürmek kolaylığı moda olmuşken ne gerek var ki oturup yazmaya, okumaya di mi? Etrafta onca şeyin hırsızı varken bir kelimeleri çalmak eksikti o da oldu. Doğru, kes kopyala yapıştır çıktı çıkalı mertlik bozuldu!

Bu kolaycılık aslında biraz da şu demek; ben kararlarımı başkaları versin istiyorum, ben başkalarının beğenileriyle beğenmek, başkalarının kelimeleriyle konuşmak, başkalarının beyniyle düşünmek istiyorum hatta mümkünse düşünmekle de yorulmayayım diyorum.

"Kendi sözlerim, yorumum olmasa da olur; birilerinin yorumlarını okur, biri olmazsa diğerini beğenirim" diyenler sarmış etrafımızı kimin umurunda?

Kızgınlık ve kırgınlığım kolay kolay geçmiyor. Oyalanmak için başına oturduğum yapboz da işe yaramıyor. Sıkılıp, kalkıyorum masanın başından.

Geriye dönüp bakıyorum da aslında çok az kalmış yapbozun bitmesine. Yine de sabrım yetmiyor, ben de zorlamıyorum kendimi.

...

Geçenlerde, okuma yazma öğrendikten sonra ne değişti, kendini nasıl hissediyorsun diye sordum oğluma. "Başkalarına ihtiyacım azaldı anne; eskiden her şeyi başkalarına sorardım, şimdi kendim okudukça düşünüyorum, düşündükçe sakinleşiyorum." demez mi?

Baktım, yapbozumun parçalarından biri daha yerini buldu.

Kızımsa bu aralar okuduğu özlü sözleri duvarındaki statik kağıtlara koca koca harflerle yazmaya pek hevesli. Ara sıra da silip yenisini yazınca da okuyup okumadığımızı, hatta beğenip beğenmediğimizi soruyor.

Güzel sözlerin kime ait olduğunu bilmesini önemsiyorum gerçekten. Bu hafta yazdığı söz de sanki içimdeki tamamlanmayı bekleyen yapbozun bir parçası gibiydi. "Televizyonu, kütüphanesinden büyük olanlara asla güvenmeyin!"

Bu parçayı da usulca zihnimdeki yapbozun içine koydum ve resmen iyileştiğimi hissettim. Ertesi gün, gönlü güzel bir insanın sosyal medya hesabında, bir kitap tanıtım yazısına denk geldim. İnsanların televizyonda beyin yıkayan şovlar seyrettiği ve kitap bulundurmanın suç olduğu bir geleceği anlatan "Fahrenheit 451" adlı bu kitap, televizyonun okumaya olan ilgiyi nasıl yok ettiğini ne de güzel anlatıyordu.

Yapbozumun son parçalarından birini daha bulduğumu düşünüp onu da yerine güzelce yerleştirdim. Yapbozum ha bitti ha bitecekti.

Haftayı kapatırken de eşim, okulundaki öğrencilere verilen çevrim içi bir semineri bizimkiler de dinlesinler diye bilgisayarının sesini açınca ben de kulak misafiri oldum.

Semineri veren uzmanın paylaştığı bilimsel bir veri, çok dikkatimi çekti. California Üniversitesindeki araştırmacılar, bir çocuğun başarısının evinde bulunan nesnelerden en çok neye bağlı olduğunu merak edip araştırmışlar. 27 ülkede 70 bini aşkın kişinin katılımıyla yapılan ve tamamlanması 20 yıl süren bu araştırmanın sonuçlarını tahmin edip biz de düşünerek bulabiliriz pekâlâ ama yine de şıklar sunulmuş.

Şöyle son model afili bir tablet mi? Yoksa elinin altında kendisine ait pahalı bir cep telefonunu mu? Yine elektronik olanlardan gidecek olursak duvardan duvara, full hd bir televizyon mu? Odasındaki çalışma şartlarını destekleyen konforlu ve markalı mobilyalar mı, kütüphanesindeki kitapların sayısı mı, yoksa evinde lezzetli ve pahalı olarak sıklıkla pişen, vitaminden, proteinden yana bol olan yemekler mi? Uzayıp giden bu seçenekler içinde, en baskın etkenin "evdeki yüksek kitap sayısı" olduğu sonucuna varılmış.

Nihayet, kırgınlık ve kızgınlığım geçti. Çünkü bulduğum bu son parçayla yapbozum da tamamlanmış oldu.❖

Okullarda Evrim

ELİF E. BAYRAKTAR

Bir öğrencisi Celal Şengör'e, "Dünyanın yaratılışını bir tesadüf olarak mı görüyorsunuz?" şeklinde bir soru soru soruyor. Cevap; "Evet, tesadüf olarak görüyorum." "Peki, ya orada oturuyor olmanız..." Cevap değişmiyor. "Evet, bu da bir tesadüf."

Darwinizm'e göre bilim ve tesadüf kelimeleri yan yana gelebilir. Çünkü Darwinizm bilimden öte, materyalizm adına savunulan ahir zamanın en önemli felsefesi. Devletin kurumlarıyla bu sapkın felsefenin savunulması ise kabul edilemez. Bu yüzden eğitim sistemimizde radikal düzenlemeler yapılması ülkemizdeki en hayati konulardan biri.

Darwinizm'den, bilim tarihindeki diğer geçersiz teoriler gibi vazgeçilmesi gerekiyor. Ancak okullarımızdaki ders kitaplarında, hâlâ evrimi bir bilimsel gerçek gibi kabul eden açıklamalar yer alıyor, biyolojinin tüm konuları evrimci bir bakış açısı ile sunuluyor. Bilimsel olarak geçersizliği kanıtlanmış köhne evrimci iddialar, çocuklarımıza ve gençlerimize bilimsel gerçekler gibi anlatılıyor.

2022'de düzenlenen Uluslararası Bilimin Işığında Yaratılış Kongresi'nin sonuç bildirgesinde de ifade edildiği gibi:

"Kâinatın ve insanın yaratılışını anlamada sadece fen bilimleri yeterli değil... Günümüz bilim camiasında kâinattan elde edilen bilgilerin takdiminde yaratıcı gizleniyor. Bilim dili olarak kültür değerlerimizle uyumlu bir dil kullanılmalı."

Darwinizm neden mi bilimsel değil? Kısaca şu dört sebeple:

Canlılık, asla evrim teorisinin iddia ettiği gibi cansız maddenin içinden tesadüfler sonucu doğamaz.

Doğada canlı türlerini birbirine dönüştürebilecek bir mekanizma yoktur.

Fosil kayıtları, canlı türlerinin birbirine dönüştükleri iddiasını desteklemez.

Evrim teorisinin "dolaylı delilleri" sayılan "homoloji" (benzerlik), embriyoloji, körelmiş organlar gibi iddialar geçersizdir ve spekülasyondan ibarettir.

Son yıllarda ortaya çıkarılan her yeni bulgu, evrim teorisinin bir yalan ve aldatmacadan ibaret olduğunu ortaya çıkardı. Bilim, tüm evreni Allah'ın yoktan yarattığını, evrim teorisinin ise bilimsel hiçbir değerinin olmadığını açıkça kanıtladı.

Bütün bu gerçeklere rağmen materyalist güçlerin denetimindeki medya ve akademik kaynakların telkinleri öylesine etkili ki, evrim teorisi bir tabuya dönüştü. Evrimi inkâr etmek hatta eleştirmek, bilimle çelişmek gibi gösteriliyor.

Batının popüler bilim dergileri ve onların yerli taklitleri, insanların evrim teorisini benimsemesi amacıyla yapılan propagandanın öncüleri. Bilimsel kaynaklar, ansiklopediler ve biyoloji kitaplarının bu konudaki rolü de görmezden gelinemez. Eski bir evrimci olan Douglas Dewar, evrim ile medya arasındaki önemli ilişkiye şöyle dikkat çekiyor:

"Evrimcilerin basını ele geçirmelerinin önemini pek az insan kavramıştır. Bugün pek az dergide evrim teorisini reddeden makale çıkar. Hatta dini dergilerin bile birçokları, insanın hayvan soyundan geldiğini kabul eden modernistlerin elindedir... Genel konuşursak bütün gazetelerin yazı işleri müdürleri, evrimi ispat edilmiş bir olgu olarak bilmekte ve teoriye karşı çıkan herkesi de cehalet ve delilikle suçlamaktadırlar... Yayınevleri, yürürlükte olan bir teoriye karşı çıkıp da üzerine hücumlar toplayacak veya rağbet görmeyecek bir kitabı basmazlar... Böylece halk, meseleyi tek yönlü olarak öğrenir. Normal bir insan, evrim teorisini, yerçekimi kanunu gibi ispat edilmiş bir gerçek olarak bilmektedir."[1]

...

Aşamalı bir evrim sürecini açıklayabilmek için bazı kanunlar ve genetik bilginin gelişmesini sağlayan bazı sistemler olmalı. Bilimsel çalışmalar sonucunda elde edilen bulgular, bu olgunun söz konusu olmadığını doğruluyor.

Evrimi kanıtlamak için geçmişte yaşamış ve ara geçiş formu denebilecek canlıların milyarlarca fosili bulunmalı. Hatta bugün bile, evrildiği iddia edilen canlının özelliklerinin bir kısmını taşıyan, oluşumlarını tamamlamamış çok fazla sayıda ara geçiş canlıları görülmeli; ama yok. Yapılan kazılar sonucu elde edilen fosiller ve fosil kayıtları, farklı canlı türlerinin birbirlerinden bağımsız olarak, özgün yapılarıyla ve aniden ortaya çıktıklarını gösteriyor. Yaratılış, her canlı grubu için ayrı ayrı gerçekleşmiş.

Fosil kayıtlarının yanı sıra, laboratuvar çalışmalarında da bir canlı türünün diğer bir canlı türüne dönüşebileceğinin kanıtları bulunmalı. Mutasyonların sonraki nesillere aktarılıp, o türe yeni bir özellik kazandırdığı görülebilmeli. Deneyler sonucunda, canlıya yarar sağlayan enzim ve hormon gibi moleküllerin üretilmesini sağlayacak genetik bilginin, o canlının genetik yapısına eklenmesi mümkün olabilmeli.

Amerika Doğa Tarihi Müzesi'nden evrimci Niles Eldredge ve Ian Tattersall, fosil kayıtlarıyla ilgili şunları söylüyorlar:

"Ayrı türlere ait fosillerin, fosil kayıtlarında bulundukları süre boyunca değişim göstermedikleri, Darwin'in Türlerin Kökeni'ni yayınlamasından önce bile paleontologlar tarafından bilinen bir gerçektir. Darwin ise gelecek nesillerin bu boşlukları dolduracak yeni fosil bulguları elde edecekleri kehanetinde bulunmuştur. Aradan geçen 120 yılı aşkın süre boyunca yürütülen tüm paleontolojik araştırmalar sonucunda, fosil kayıtlarının Darwin'in bu kehanetini doğrulamayacağı açıkça görülür hale gelmiştir... Bu, fosil kayıtlarının yetersizliğinden kaynaklanan bir sorun değildir. Fosil kayıtları açıkça, söz konusu kehanetin yanlış olduğunu göstermektedir. Türlerin şaşırtıcı bir biçimde sabit oldukları ve uzun zaman dilimleri boyunca hep statik kaldıkları yönündeki gözlem, "kral çıplak" hikâyesindeki tüm özellikleri barındırmaktadır: Herkes bunu görmüş, ama görmezlikten gelmeyi tercih etmiştir. Darwin'in öngördüğü tabloyu ısrarla reddeden fosil kayıtları ile karşı karşıya kalan paleontologlar, bu gerçeğe açıkça yüz çevirmişlerdir."[2]

İşte, Darwin'in evrim teorisi, aslında bütün imkânsızlıkların yeteri kadar bilindiği ama kasıtlı olarak görmezden gelindiği bir ortam içinde gelişti. Türler üzerinde rastgele etkilerle faydalı genetik değişiklikler meydana

gelmesi, bunların soylara aktarılması ihtimali bilimsel olarak imkânsız. Fosiller de, böyle bir değişimi reddediyor, milyonlarca yıl boyunca yaşamış olması gereken ara fosil örneklerinden tek bir tanesi bile yok.

O halde, evrim teorisi nasıl ayakta tutuluyor?

Evrim teorisini ayakta tutan sebepler bilimsel değil ideolojik. Bilimsellik, ortaya atılan hipotezin delillendirilerek kuram haline dönüşmesini gerektirir. Ancak evrim teorisi için bu geçerli değil. Teori, delilleriyle desteklenmediği halde ders kitaplarındaki yerini koruyor, medyada en aldatıcı haberlerle sunuluyor. Adeta "değiştirilemez, hakkında aksi bir karar alınamaz" mantığıyla korunmaya çalışılıyor. Bunun tek sebebi, evrim teorisinin bilimsel bir tez değil, dogmatik bir inanç olmasıdır. Darwinizm'le mücadele, bilime açılmış bir savaş değildir. Darwinizm bir ideolojidir; ideolojisi yukarıda da belirttiğim gibi, Allah'ın varlığını ve yaratışını inkâr üzerine kurulmuştur.

Gelecek ay bazı güzel gelişmeleri paylaşarak bu konuya devam etmek istiyorum. ❖

Kaynaklar:

1. D. Dewar, İnsan; Özel Yaratık, syf 103, 104

2. N. Eldredge, and I. Tattersall, The Myths of Human Evolution, Columbia University Press, 1982, s. 45-46

Toy Story ve Ben

SALİH UYAN

Yorgun bir günün ardından eve geliyorum. Üzerimi değiştirdikten sonra biraz dinlenmek için salona geçiyorum. Bakıyorum iki çocuğum da oturmuş sessiz bir şekilde Toy Story 3 filmini seyrediyorlar.

Gazeteyi alıp yanlarına oturuyorum.

Çok yorgunum. İçten içe "İyi ki bu filmler var. Ben de gazetemi rahatça okuyabiliyorum," diye düşünüyorum.

Herkes kendi halinde... Sonra çocuklarıma bakıyorum. Birden içim kaynıyor. Öyle tatlılar ki...

İçimden acayip bir şekilde çocuklarımla kaliteli zaman geçirmek geliyor. Çocukluğumda yaşadığım birkaç şeyi anlatmaya başlıyorum.

"Biz çocukken bilgisayarlar evlere daha yeni giriyordu. Bir arkadaşım bilgisayar aldı diye akşamları onun evinde toplanırdık. Oyunları görsen var ya, elini sürmezsin..."

Ben anlatıyorum, çocuklarımın gözlerindeki ışık daha bir parıldıyor. 2 yaşındaki çocuğum bile ekrana sırtını dönmüş gülümseyerek bana bakıyor.

Ben şimdi Pixar yapımı, milyon dolarlar harcanan şu Toy Story filminden daha mı eğlenceliyim diye soruyorum kendime...

Ben anlattıkça sorular ardı ardına geliyor, onlar sordukça ben daha bir coşkuyla anlatıyorum. Ergenlik albümünden kalan mahcup bir gülümsemeyle, çocuklarımın ellerinden tutup kendi gençliğime bir yolculuğa çıkıyorum.

Gözleri çakmak çakmak dinliyorlar beni. Kendi kendime, "Ben en son ne zaman bu kadar uzun konuştum çocuklarımla acaba?" diye soruyorum. Cevabını bulamıyorum. Çünkü işten gelip birkaç hal hatır sorduktan sonra herkes kendi dünyasına dönüyor uzun zamandır.

"Eskiden evlerde tek bir hayat yaşanırdı çocuklar" diyorum dalgın bir şekilde. "Ama artık evde kaç kişi varsa, o kadar çok hayat yaşanıyor. O yüzden bundan sonra akşamları aile saati yapacağız. Hikâyeler anlatıp, oyunlar oynayacağız. Tamam mı?"

"Tamaaaam!" diye bağırıyorlar neşeyle.

Biraz sonra halının üzerinde çocuklarımla güreşirken buluyorum kendimi. Gözlüğümü çıkarıp koltuğun altına atıyorum. Bilgisayar ekranından Toy Story'nin baş aktörü Andy kızgın bir şekilde bakıyor. "Biz milyon dolar harcayıp film yaptık, adamlar güreşiyorlar ya!" diye kendi kendine söyleniyor.

Umurumda değil Andy'nin yakınmaları... Çocuğumla güreş sporunda hiç yeri olmayan garip hareketlerle boğuşurken aslında Pixar'a çok profesyonel bir kafakol atıyorum. Atılan kahkahalar odanın duvarlarında çınlıyor. Altı yaşındaki oğlum beni tuş ediyor.

Gaipten alkış sesleri duyuyorum.

Kulak kesiliyorum. Galiba çocuklarımın televizyon ve bilgisayar karşısında geçen hüzünlü dakikaları alkışlıyor!

Sırtım yerde. Çocuklar "Babayı yendik," diye bağırıyorlar.

Bense içten içe teknolojiyi tuş etmenin zevkini yaşıyorum.❖

Erişkin Kuşların Dişleri

PROF. DR. Ş. HAKAN ATALGIN

Memeli canlılardan dişleri olmayanı düşünebilir misiniz? Beslenme için normal şartlarda besinleri koparıp küçük parçalara ayırma görevi—bazen savunma görevi—dişlere aittir. Parçalanan besinler azı dişleri ile daha küçük parçalara ayrılır ve tükrük ile karışarak bir lokma halinde mideye gönderilir. Bu yolculukta dişlerin olmaması düşünülemez bile.

Bazen dişlerimizi kullanamayız. Dişlerimizi kullanamamak birçok probleme yol açar. Geçici olarak dişlerimizi kullanamadığımız zaman bunun farkına varırız. Bu durumda sindirim ile ilgili problemler baş gösterebilir.

Kuşların çoğunun ise dişleri yoktur ve onların sindirim ile ilgili problemleri de yoktur. Çünkü elbette bu vazifeyi yapacak başka organlar yaratılmıştır. Bunlar kaslı

mide veya taşlık diye de bilinen kastan zengin ikincil mideleri ve kursak denilen besin maddelerinin yumuşadığı yemek borusunun torbalanması ile yaratılan organdır.

Kaslı mideye neden taşlık denilmiş dersiniz? Taşlığın yiyecekleri daha kolay parçalayabilmesi ayrıca besinlerin iyice öğütülmesine yardımcı olması için küçük taşlara ihtiyacı vardır. Bu yüzden kuşlar zaman zaman küçük taş veya kum yutarlar, bu nedenle kuş taşı sindirim için büyük önem taşır. Yani "kuşların dişleri karın boşluğundadır" desek yalan olmaz.

Kuşların Dişleri Yok mu?

Kuşlarda sadece yavrularda yumurta dişi (egg tooth) denilen yapılar vardır. Yavrular, yumurtadan çıkma sırasında kabuğu kırmak için yumurta dişlerini kullanırlar. Eğer yumurta dişleri olmasaydı yumurtayı kırıp çıkamaz, hayata gözlerini açamazlardı. Yumurta dişleri üst gaganın üst ucunda bulunur. Birçok ağaçkakan türünün hem üst gagasında hem alt gagasında olmak üzere 2 adet yumurta dişi vardır. Yumurta dişi, görevi bittikten sonra düşer ve kaybolur.

Yumurta kabuğunun içten kırılması önemli bir hakikattir, hatta yumurta kabuğunun içten kırılması insanlara atfedilmiş, bir işi başarmak için kişinin kendi gayreti ve çalışmasının önemli olduğu bu şekilde vurgulanmıştır. Aslında bu durum kuşlar için de geçerlidir. Kabuğun dışardan müdahale ile kırılması kuşlarda özellikle kas ve akciğer gelişimini tamamlamadan dışarı çıkmasına sebep olmaktadır.

"Yumurta içinde nasıl hava alacak nasıl akciğer gelişecek?" sorularınızı duyar gibi oluyorum. Yumurta içinde yaratılan iki zar ve bu zarların arasında bulunan hava boşluğu içindeki oksijen, kuşlara yumurta kabuğunu kıracak kadar yeterli olmaktadır...

Görüldüğü gibi her şey planlanıp, mükemmel bir şekilde yaratılmaktadır; bize de düşünüp ibret almak kalıyor...❖

Kaynaklar:

1. Karen L. Wiebe, Supplemental function of the avian egg tooth, The condor. 112(1):1-7, 2010

2. McCracken, T. O., Kainer, R. A. & Spurgeon, T. L. (2013). Spurgeon's Color Atlas of Large Animal Anatomy: The Essentials. John Wiley & Sons.

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR

PEŞİN CEZA

Mahir İz Hoca, İslâmî Araştırmalar Vakfı'nda çalıştığı zamanlardır. Bazı araştırmacılar programlara sürekli geç kalırlar. Bunun önüne geçmek için, bu ilmî toplantılara geç gelenlerin ceza olarak beraberlerinde baklava getirmeleri kararlaştırılır.

Fakat Mahir İz Hoca çok prensipli ve çalışkan olduğundan hiç ceza almaz. Bir gün yanında baklava getirir ve der ki:

"Benim geç geleceğim yok. İyisi mi, ben cezamı peşin ödeyim."

● ● ●

SEN NE YAPTIN ONU SÖYLE?

Bir adam Buhârî dersi yapan âlimin yanına girip der ki:

"Batıdaki insanlar Ay'a ulaştı sen hala Buhârî şerhi yapıyorsun."

Âlim bu cahile hak ettiği cevabı verir ve der ki:

"Mahluk mahluka ulaşmış, biz Hâlık'a ulaşmak istiyoruz. Lakin aramızda müflis olan sadece sensin. Ne onlarla Ay'a ulaştın ne de bizimle Buhârî okudun!"

● ● ●

MÜREKKEP

Ünlü aktör Matthews hastanede yatarken, hasta bakıcı ona yanlışlıkla ilaç yerine bir kaşık mürekkep içirmiş. Bunu sonradan fark eden hasta bakıcı çok telaşlanmış; onu yatıştırmak ise Matthews'e düşmüş. Tebessüm ederek demiş ki:

"O kadar önemli değil canım. Şimdi biraz kurutma kağıdı yutarım, sonra her şey düzelir." ❖

İnsan-ı Kâmil Olabilme Uğraşı ve Duygular

FATİH BAHADIR KAYA

Kâmil (kemale ermiş, olgun) bir insan olabilmek uğraşı, insanın dünyaya gönderilmesinden çok önce başlar. Aslında insanın bir dane olarak ana rahmine düştüğü avandan itibaren başlar. Eğer kâmil bir insan olmayı, oldu bitti diye anlamazsak; kâmil bir insan olmayı, kemale sürekli yürümek, sürekli daha nasıl kâmil hasletler edinebilirim şeklinde yorumlarsak, o zaman bu kemal yolculuğunun sonu olmadığını çabucak kavrarız.

Buradan hareketle, insanın bir pıhtı, bir dane olarak ana rahminden itibaren doğumuna kadar geçirdiği evreleri hatırlarsak, hep bir kemale doğru giden süreçle karşılaşırız. Tamam, artık iş tam bir kıvama geldi dediğimizde, rahim artık o bebeği kendinde tutmak istemez; ister ki, rahm-ı mader hayatından çıksın ve istidatlarını ve duygularını geliştireceği âlem-i şehadet, dünyaya ve imtihan diyarına atılsın. Evet, korunaklığını kaybeder, çünkü artık korunaklılık içerisinde geliştirdiği maddi ve manevi cihazatını denemesi, açması ve geliştirmesi gereken diyardadır. Ama bu diyarda dahi, ilk başlarda, hele ilk iki ila altı yılda annesinin ve babasını şefkat, merhamet ve ilgi-alakası olmasa, yine kemale doğru gitmesi mümkün olmaz. Bu kemal hem maddi hem de manevi kemaldir; gerçi rahm-ı maderde dahi böyledir, hatta daha öncesinden de; ama bunlar buranın konusu değil.

Kemale doğru koşarak büyüyen insan, koştukça büyür, büyüdükçe koşar; sanki zamanla yarışır ki, büyüsün. Büyüsün ki, kemale artık kendi irade ve iktidarıyla koşabilsin; eğer koşması gereken kemalin ne olduğunu on-beş yaşına kadar bilip öğrenmişse… Yoksa, pusulasını şaşırmış gemi gibi, rotasının belli olmadığı karanlıkta bir deniz yolculuğunda kemali çabucak noksana dönüverir. Şayet on beş yaşına kadar bu ilmi, irfanı ve ahlaki temeli almışsa, o zaman kemale doğru koşarak büyüyen fert bilir ki, evet artık bağımlı ve bağlı olduğum dönem bitti; ama "HÛ"ya bağlanmam gereken, ki zaten aslında hep ona bağlıydım, dönem başladı. Takliden gelişen "HÛ" bilgisi, artık kendisinden tahkiken yeşermeye başladığında, kemale giden yolculuğu hakikaten başlar. Eğer iç dünyasına zerk edilen, emanet edilen, bırakılan ve konulan duygularının doğru kullanımını da bu büyümesine ve kemale gitmesine eşlik ettirirse, o zaman işte bireyin iç ve dış dünyası birden ve beraber kemale doğru koşmaya başlarlar.

Kemale koşmak, sadece maddenin zamana kafa tutmasında değil, aynı zamanda maneviyatın zamanı aşındırmasıyla mümkündür. Zamanı aşındırmaya çalışmayan iç dünyamız şayet maddenin zamanla yarışına eşlik etmezse, yetişmiş küçükler, büyüklenen bebekler veya makamlı makamsızlar neşv u nema bulur.

Peki, maddemizin zamana meydan okumasına eşlik etmesi, arkadaşlık etmesi, hatta aslında önderlik etmesi gereken enfüsi duygu ve ruh terbiyemizin kemale yürümesi, insanın madde ve manasıyla kemale yürümesine ne gibi bir katkı sağlar? Nasıl ana rahmine düştük, milyonlar ihtimalden bir ihtimalle Vâhibu'l-Hayat bizi sağlık, sıhhat, afiyet ve bereketle halk etti; bunun içine de rızasına gidecek yol için cüzdan ve cüzdanın için bir kılavuz bıraktı.

Bıraktığı cüzdanları duygularımıza ve yazdığı kılavuzu da duygularımızın kullanım biçimlerine benzetecek olursak, şunu anlarız: Duygular öylesine verilmemiş, kemale yürüsünler, zaman içerisinde, zaman sermayesini güzel istimal ederek kendilerinin inkişafını Allah'tan istesinler diye kılavuzla, yani kullanımlarını öğrenecekleri bir ilimle donatılmışlar.

Bu bağlamda, kâmil bir insan olabilmek demek, cüzdan ve kılavuzu birbiriyle fikren ve amelen buluşturmak demek. Duygularımızı (akıl, fikir, zihin, idrak, fikir, kalb, ruh, vicdan ve nefis gibi) doğru kullanım biçimleriyle kavuşturduğumuzda, işte o zaman hakikaten tam bir insan, sürekli mükemmelleşmeye çabalayan bir insan olmaya doğru mütemadiyen gayret ederiz.

Önceki yazılarda duyguları bir nebze tefekkür ederken, onların kullanım biçimlerine ve takvalarına işaret etmeye çalıştım. Kısacak hatırladığımızda, aklın maddeye ve manaya bakan veçhesinin olduğu, şüpheden uzak bir kesinliktedir. Maddesi itibarıyla akla muhatap olmanın, orada hapsolmanın zararı ne ise, manevi olarak akla baktığımızda ve onunla sadece o noktadan meşgul olduğumuzdaki zararıyla aynı. Bu sebeple, akıl doğruyu doğru olarak gösteren ve uyulmasını emreden bir şey ise, bu hem madde hem de mana için geçerli. Maddi hayatımızda akılla idrak edilen ve mantıkla onaylanan şeylere tabi olup da—bunların nefsî ve keyfî olmaması şart—mana için istediklerine uymadığımızda, kemalleşme yolculuğumuz çoraklaşır. Akıl sadece dünyadaki, maddedeki güzellikleri düşünmek, onlardaki estetikleri keşfetmek için bizde cüzdan olarak bırakılmış bir alet değil; o öyle bir alet ki, âlemdeki gördüklerimizden görmediklerimize bizi vasıl ettirebilecek bir cihaz. Bunun için de en değerli cihazımız. Kalp için, ruh için, vicdan için ve hatta nefis için aynı yaklaşım söz konusu.

Nefsi tekrar hatırlayarak bahsi kapatalım.

Nefis, insana emanet edilen belki en dünyevi unsur, o da zamanla maddeleşmeye ve zamanla yarışamaya hazır bir uzuvdur. Büyüyen, büyüdükçe de dünya talepkârlığı artan bir cihaz; ama aynı zamanda doymaktan vaz geçtiğinde, tatmaya başladığında, tatmayı başka bir diyarda kendisine verileceklere bir ön hazırlık bildiğinde sadece kendisini kemale sevk etmez, aynı zamanda diğer bütün duyguları da kemale yürümelerinden alıkoyacak işlevinden vazgeçer. Neticede insan-ı kâmil olabilmek, sadece oturup zikir çekmek ile mümkün değildir. Kâmil bir insan olabilmek, insanın maddesinin zamanla yarışına manasının eşlik, arkadaşlık, yoldaşlık ve hatta daha sonra önderlik, rehberlik ve öncülük etmesidir. Kemale yürüyen insanın ilk kemali; kemale yürümesinin, koşmasının hiçbir zaman sonunun olmayacağını idrak etmesidir. O şuur, bilinç ve anlayışla sadece kendisiyle uğraşmasıdır. Ne mutlu, kendisiyle uğraşma kemaline ermeye çalışanlara. Ne mutlu kemalini, kendisini yermekte ve onarmakta bulanlara. ❖

Hayalin İçinden Öyküler

Asbest/ Bir Ölünün Duası

HÜSEYİN BURAK UÇAR

Sadaka belayı def eder ve ömrü uzatır.
(Hadis-i Şerif)

Mehmet Bey'in aklına, "Hastane önünde incir ağacı" türküsü geldi. Çünkü kendisi de şimdi o türküyü hatırlatan bir hastanedeydi. Gerçekten de girişine yakın bir incir ağacı vardı bu hastanenin ve kaldığı odanın penceresinden onu görebiliyordu. Ağaçları ve oksijeni bol bir yerdi burası. Fakat merak içerisindeydi; türküde olduğu gibi doktor ilacı mı bulamamıştı yoksa daha teşhisi mi koyamamıştı. İki gündür kimse bir şey söylemediği için kafasında türlü türlü düşünceler birbirini takip ediyor, en çok da, en kötü ihtimaller başı çekiyordu. Bir ara doktor beyin onun yattığı odanın kapısını aralayıp: "Asbest olan bir yerde çalıştın mı?" diye sorup, cevabı alır almaz gitmesi, zihnindeki kötü ihtimalleri ilk sıralara taşımıştı. Önceki gün de sigara içip içmediği sorulmuştu. Her iki sorunun cevabı da evet olmuş, bu evetler yüzlerdeki ifadelere çok belirgin bir şekilde olumsuz yansımıştı.

Henüz elli beş yaşındaydı Mehmet Bey. Az bir zaman değildi bu, fakat annesi ve babası hayattaydılar daha ve elinden geldiğince onlarla da ilgileniyordu. Annesinin hareket kabiliyetini kısıtlayan bazı sağlık sorunları olsa da, 80 yaşında olan babası dimdik ayaktaydı. İnançlı biriydi Mehmet Bey, fakat genel olarak yaşamayı seven ve ölümü pek düşünmemeyi tercih eden birisiydi. Asbest deyince aklına nedense abdest gelmişti. Birbirini çok çağrıştıran kelimeler diye düşündü. O kadar çok niyetlenip, karar aldığı halde bir türlü başlayamamıştı namaza. Cuma namazlarını aksatmıyordu. Beş vakit hiç kaçırmadan her gün kılanlara ise hem özeniyor hem çok saygı duyuyordu. Babası bu yaşta halen beş vakit ayakta namaz kılabiliyordu. Emekli olunca başlarım diye düşünmüştü. Bu sefer de çok heves ettiği dükkanı açınca esnaf olmanın getirdiği yükler dünya işlerinin daha da artmasına neden olmuştu. Biricik oğluna iyi bir gelecek sağlamak, kendisinin çektiği sıkıntıları ona yaşatmamak için emekli olur olmaz aldığı toplu para ile bir iş kurmanın planını yapmıştı uzun yıllar. Fakat maaşlı çalışmaya alışmış birisi olarak ticaret epey zor gelmişti. Üstelik insanlar çok değişmiş, sözün senet olduğu zamanlar eskilerde kalmıştı.

Şimdi bu hastane odasında, gecenin bir yarısı, hayatının muhasebesini yaparken bu konunun da pişmanlığını yaşıyordu.

Daha bir ay öncesine kadar oldukça sağlıklı bir haldeyken—hatta yaşıtlarına göre çok dinç ve genç bir görünüme sahipken—artık eskisi gibi bir çırpıda çıkamaz olmuştu üçüncü kattaki dairesinin merdivenlerini. Sık sık dinlenmesi gerekiyordu. Kısa mesafeleri yürürken bile nefes nefese kalır olmuştu. Bu nedenle doktora görünmek istemişti. Önceden öyle miydi ya? Sağlıklı ve doğal beslenmeye gösterdiği dikkat ile anılırdı yakın çevresinde. Tek kusuru sigaraydı, fakat o da günde birkaç taneyi geçmiyordu—Son zamanlarda birkaç taneyi biraz geçmişti aslında. Uzak bir şehirde zar zor kazandığı bir yüksek okula devam ederken, kimseye haber vermeden evlenen en küçük evladı, tek erkek çocuğu, sarsmıştı bünyesini biraz.

Giyimine kuşamına çok özen gösterirdi Mehmet Bey, giydiğini de yakıştırırdı. Tüm bunların yanına gözü pekliği, dürüstlüğü ve cömertliği de eklenince, çevresinde küçük büyük herkesin sevgisini ve saygısını kazanmıştı. Fakat o bu sevgi ve saygıyı suistimal etmeyecek kadar da mütevazı idi aynı zamanda... Yakınları nazarında küçük bir kusuru daha vardı Mehmet Bey'in, sinirli biriydi, çok çabuk kızar, aniden parlardı. Fakat sönmesi uzun sürmezdi. O kısa süren fırtınadan etkilenenler de olurdu elbet.

Doktorun sorusundaki asbestin ne olduğunu çok iyi biliyordu. Emekli olarak ayrıldığı fabrikada kullanılan bir maddeydi bu. Halk arasında beyaz toprak olarak bilinen bu maddenin havaya karışan lifleri solunduğunda, akciğer zarında su birikmesine neden oluyordu. Yıllar önce bu sebeple kanser olan bir arkadaşı vardı. İsmi Nevzat'tı. Aynı fabrikada aynı zamanda işe başlamışlardı Nevzat'la. Fakat o bu hastalığa yenilmiş ve daha 40 yaşını doldurmadan vefat etmişti. Emekli bile olamadan, bir çocuğunun bile mürüvvetini göremeden göçmüştü bu dünyadan. Bu hastalığa yakalandığında onunla ilgili konuşmalar ve söylenen sözler geldi aklına. "Fazla sürmez, bu gidici" demişlerdi rahmetli için. Hatta akciğer kanserinden, kanser türleri içinde en çabuk götüreni diye bahsediyorlardı. "Süresi bu kadarmış" demişti biri, "Ona verilen sürenin sonuna geldi demek ki" diye eklemişti. Bu tür bir konuşma ilk ve son kez olmuştu. Bir daha izin vermemişti Mehmet Bey. En azından onun yanında böyle şeyler söyleyememişlerdi.

Gidici kelimesi zihninin bir köşesine çakılmıştı. Ve o konuşmalar sırasında arkadaşı için söylenen bu kelimeyi o zaman da çok rahatsız edici bulmuştu, fakat yine de şu andaki kadar incitici gelmemişti ona. Ateş düştüğü yeri yakıyordu. Şimdi aynı tür konuşmalar onun arkasından yapılacaktı belki de. Belki ben de bana verilen sürenin sonuna geldim diye düşünmeden edemedi.

Nevzat'ı birçok kez ziyaret etmiş, en son ziyaretini de vefatından bir gün önce yapmıştı. Birkaç kez de hastaneye o götürmüştü kendi arabası ile, çok duasını almıştı. Neredeyse bir yıla yakın sancılı bir süreç yaşamıştı Nevzat. Ne kemoterapiler fayda etmişti ne de doğal dedikleri ilaçlar. Çok hızlı bir şekilde yaşadığı kilo kaybı nedeniyle ve sararmış solmuş benzi ile tanınmayacak bir hale bürünmüştü. Bütün bu ağrılara sancılara rağmen isyan etmemiş ve hep sabırla, tevekkülle karşılamıştı bütün bu yaşadıklarını. Aradan geçen 15 yıla rağmen hiç unutamadığı o hali ve şu sözleri tekrar canlandı zihninde:

-İlk zamanlar, "Yani ben şimdi ölecek miyim?" dedim kendi kendime, çok sorguladım hayatı ve ölümü. Nefes alamayacak mıyım yani dedim. Gözlerim görmeyecek, kulaklarım duymayacak mı? Bitecek mi her şey bir anda? Bunca yıl bir ana sığacak ve bitecek öylemi? Çok muhasebesini yaptım yaşadığım bu 40 yılın. Ne çok zahmetler üzüntüler çekmiş, geçmişle ne çok cebelleşmiş, gelecekle ilgili ne çok kaygılanmıştım bu bir anda bitecek şeyler için. Bu kadar koşuşturmaca bunun için miydi? Bunun için miydi çalışmalar didinmeler, çatışmalar...

Biraz daha birikim yapmalısın biraz daha diye seslenen kimdi içimden bana... İçimden benimle konuşup duran ve hep yarınları düşünmemi tavsiye eden ses kimin sesiydi? Hep iyiliğim için sandım o söylenenleri ben. Yarınları düşünmenin neresi kötü olabilirdi! Fakat şimdi anlıyorum ki, biz en çok orada yanılıyoruz Mehmet. Yarınlar diye diye yaşadığımız günü kaçırıyoruz aslında. Şimdi o çok düşündüğüm, uğruna bu günlerimi feda ettiğim yarınlar geldiğinde ben olmayacağım belki de. Nasıl bu kadar aptal olabildiğime şimdi şaşıyorum. Yarına çıkmaya senedim varmış gibi yarınlar için yaşamak ne büyük yanılgı imiş meğer. Sadece bu dünyadan ibaretmiş gibi yaşamak ne büyük bir aldanışmış. Bu dünyaya gitmeye geldiğimizi unutuyoruz maalesef. Ne kadar zayıfız oysa. Görüyorsun o güçlü kuvvetli arkadaşın şimdi bakıma muhtaç aciz bir bebek gibi.

Bunları o gün duyduğunda çok etkilenmişti Mehmet Bey. Fakat şu anda olduğu kadar hiçbir zaman idrak edememişti bu cümleleri.

Gecenin bir yarısında uykusunu kaçıran bu düşünceler içerisindeyken odasının kapısının aralandığını ve içeriye Nevzat'ın girdiğini fark etti. Hastalanmadan önceki halinden bile sağlıklı görünüyordu. Hayal görmekte olduğunu düşündü. Ya da uyuyamadığını zannederken uykuya dalmış olmalıydı. Yine de gayriihtiyari ayağa kalkıp hoş geldin demeye yeltendiğinde Nevzat'ın itirazı ile karşılaştı:

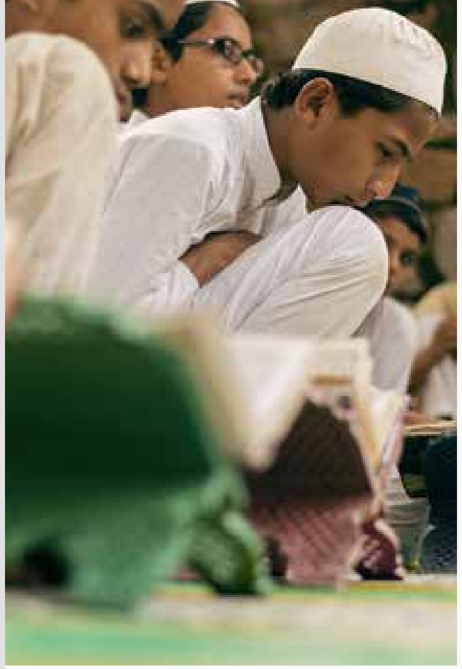
-Hiç yorma kendini Mehmet. Şu an çok halsizsin biliyorum. Ben de zaten fazla kalamayacağım. Senin bana çok hakkın geçti. Hastalığım sırasında çok destek oldun bana. Sonrasında çocuklarıma yaptığın yardımlardan da haberdarım. Hep yaşayanlar ölülere dua eder sanır insanlar. Ben de sana çok dua ettim Mehmet. İyileşmen için çok yakardım Rabbime. Duam kabul edildi çok şükür, asbestten arındı vücudun. Bir de söz ver bana, tek vakit bile olsa namazını bırakma bundan sonra. Bu dünyaya "gitmeye geldiğini" hiçbir zaman unutma.

Mehmet Bey, ne hoş geldin diyebildi ne de güle güle... Nevzat'ın arkasından bakakaldı.

Ertesi sabah tahlil sonuçları açıklandı: Şiddetli zatürre.

Durumu ciddiydi fakat tedavisi olan bir hastalıktı.

Mehmet Bey bir hafta daha kaldı hastanede. Sonrasında ise tedavisine evde devam edilmek üzere, taburcu edildi. ❖

Nur Saçan Ayetler

NECATİ KAĞAN ÇETİN

"Şüphesiz ki sen pek büyük bir ahlâk üzeresin."
(Kalem Suresi 4. ayet meali)

Kur'ân-ı Kerim topyekün bütün zamanları, mekânları aydınlatır. Onun ışığıyla bütün asırlar, coğrafyalar net olarak izlenebilir. Bunun için elbette belli bir birikim, müktesebat, takva, ilimde ve ahlakta derinleşme gerekir. Tefsir, işari tefsir, hadis, kıraat, fıkıh, matematik, astronomi, fizik, kimya, sarf, nahiv, gramer, irab, tarih, coğrafya gibi pek çok bilim dalında bir bütün olarak derinleşenler, Kur'an yardımıyla tarihteki asırları incelerlerse, gizli kalmış pek çok tarihi gerçeği görebilirler. Sadece geçmiş değil, gelecek asırlar da aynı şekilde izlenebilir, gözlenebilir.

Kâinatın ilk yaratılış anları...

Uzayın derinlikleri...

Genişleyen kâinat...

Yıldızların yörüngeleri...

İlk insanın yaratılış evreleri...

Embriyonun gelişim evreleri...

Peygamberler tarihi...

Tarihin dönüm noktaları...

Mekke'nin fethi...

İstanbul'un fethi...

Evet, görecek gözü olanlar görürler. Hissedecek, anlayacak, idrak edecek kalbi ve aklı olanlar hissederler, anlarlar, idrak ederler. Yeter ki insan merak etsin, okusun, ahlaki anlamda belli bir seviyeyi yakalasın.

Aslında her bilim dalında benzer şartlar geçerlidir: Belli bir seviyeyi yakalamak.

Kâinat, milyarlarca yıldır vardı. Ama kâinatın sırlarını anlamak için belli şartlar gerekiyordu.

Yerçekimi hep vardı. Ama onu anlamak, formüllere dökmek için belli şartlar gerekiyordu.

Elektrik, ışık, yansıma hep vardı. Ama bunların kurallarını belli denklemlerle ifade etmek için belli şartlar gerekiyordu.

Zaman ve mekân yok olmadı. Yalnızca bizim görüş alanımızın dışına çıktılar. Belli bir birikimle geçmiş ve gelecek zamanlar, mekânlar aydınlatılabilir. Mevcut yazılı kaynaklar bunun en büyük şahididir. İsteyen herkes tarih kitaplarının yardımıyla tarihi hadiseleri öğrenebilir. İsteyen herkes fizik ve astronomi kitaplarının yardımıyla uzayı belli ölçülerde öğrenebilir.

Kur'ân-ı Kerim ise beşerî kitapların çok çok ötesinde ilahî bir kitaptır. Son derece farklı boyutları olan bir kitaptır.

Şimdi ışık saçan ayetlerden bazı örnekler verelim:

"Allah göklerin ve yerin nurudur. Onun nurunun misali, lâmbanın ortasındaki yuvaya benzer ki, onda bir kandil vardır. Kandil de bir fânus içindedir. Fânus ise inci gibi parlayan bir yıldıza benzer. O ne doğuya, ne de batıya ait olmayan bereketli bir ağacın yakıtından tutuşturulur ki, o yakıtın, ateş değmeden aydınlatacak bir hali vardır. İşte nur üstüne nur... Allah dilediği kimseyi nuruna kavuşturur. İnsanlara da böyle misaller verir. Çünkü Allah her şeyi hakkıyla bilir." (Nur Suresi 35. ayet meali)

"Ey Peygamber, Biz seni bir şahit, bir müjdeci ve bir uyarıcı, Onun izniyle Allah'a çağıran bir davetçi ve nur saçan bir kandil olarak gönderdik." (Ahzab, 46)

"(Musa) Elini çıkardı; o da bakanların gözlerini alan bir beyazlıktı." (Araf, 108)

"Allah, iman edenlerin dostu ve yardımcısıdır; onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır." (Bakara, 257)

"Şânı ne yücedir Onun ki, gökyüzünde burçlar yaratmış, onda bir kandil ile nurlu bir ay yerleştirmiştir." (Furkan, 61)

"Tarık'ın ne olduğunu bilir misin? O karanlıkları delip geçen yıldızdır." (Tarık, 2-3)

"Biz Dünya semâsını kandillerle donattık." (Mülk, 5)

"And olsun Güneşe ve aydınlığına ve onu izlediğinde Aya..." (Şems, 1-2)

...

Bütün bu pırıltılı ayetleri Kur'an niçin ifade ediyor?

Elbette dikkat çektikleri için ve dikkatlerimizi çekmek için.

Evet, Kur'an-ı Kerim bütün ayetleriyle, yazılı kaynaklar içinde, kitaplar içinde ışık saçar. Ama ayetlerin içinde de bilhassa ay, güneş, yıldızlar, iman nuru, peygamberler, bilhassa Hz. Yusuf (as), Hz. Musa (as) ve Fahr-i Kâinat Efendimiz (asm) pırıl pırıl parlamaktadır.

Bu ayetlerden hisse ve feyiz alabilmenin yolu ise iman, ahlak ve takvadır. Hissedar olabilmek duasıyla. ❖

Reklamlar, Hayaller ve Hayatlar

FATMA MEBRURE ŞENLER

Hazır yiyecekler, farklı tatlar, bin bir çeşit tüketim tuzakları bizleri bekliyor. Alabildiğimizi alıyor, alamadığımızı bir dahaki sefere alma hayaliyle çıkıyoruz alışveriş merkezlerinden. Alışveriş merkezlerine girince, özenle hazırlanmış raflar ve göz alıcı ambalajların etkisinde kalıp, elimize geleni atıyoruz sepetlere. Ama üretilen bir ürünü inceleme, yargılama ve "bunu kullanırsak ne gibi bir fayda sağlarız?" sorgulamasını yapmıyoruz. Sağlıklı tüketim bilincini kazanmalıyız. Çünkü bilinçsizce tüketince, tükeniyoruz.

Büyük üretici firmalar, ürettikleri ürünleri çok lüzumlu birer ihtiyaçmış gibi göstermek için, her çeşitli reklamlarla bizleri yönlendirip, sömürüyor ve kazançlarımıza ortak oluyorlar.

O kadar lezzetli ki yediğinizde yerinizde duramayacak, coşacaksınız, ayaklarınız yerden kesilecek, bir daha onu kullanmadan yaşayamayacaksınız, hayatınızın bir parçası olacak, hatta bu ürünü kullanmak özgürlüktür, diye reklamlar yapılıyor. Gerçekte hiç ayağı yerden kesilen falan da olmuyor ama, siz orasını düşünmeyin, sadece tüketin ve ayrıcalığını yaşayın... Üstelik ne ile, nasıl, hangi ortamda ve ne gibi katkı maddeleri ile üretilmiş, hangi emülgatör kullanılmış, vücudumuza ne gibi bir zararlar verebilir? Sorgulamıyoruz.

Reklamlar ve Mutluluk

Aileler arasındaki huzursuzluk ve kavgaların önemli bir sebebi maddi sıkıntıya dayanıyor. Moda ve reklam etkisinde kalan aile üyeleri, israf sayılabilecek çok şeyi, ihtiyaçmış gibi görüp, gereksiz harcamalarda bulunarak evde maddi sıkıntıya yol açmış oluyorlar. Halbuki atalarımızın "Ayağını yorganına göre uzat" tavsiyesini dikkate alsak, bu tür sıkıntılar yaşanmayacak, tüketim çılgınlığı son bulacaktır. Bu ise evlere huzur ve saadet kazandıracaktır.

Televizyon kanallarında reklamları izlediğimizde, dar gelirli ailelerin ne kadar zor duruma düştüklerini görüyoruz. Çok çeşitli ve cazip yiyecek, giyecek ve bunun gibi şeyler, çocukların, hatta yetişkinlerin bile canının isteyeceği, etkili ve sürekli reklamlarla tüketim çılgınlığı tetikleniyor. Yoksul anne ve babalar çocuklarının bu tür şeyleri ısrarla istemelerine dayanamayıp, almak zorunda kalıyorlar. Ondan sonra da yok olan gelirleri ile dengesiz beslenmek zorunda kalıyorlar.

Reklamlar, ustaca dizayn edilmiş mekânlar, kişiler ve izleyeni etkileyecek biçimde sunulup, "Sen de bu standardı yakala; buna layıksın veya bu şekilde yaşaman lazım..." şeklinde telkinler ve aslında yıkıcı mesajlarla veriliyor. Fakat insanların büyük bir çoğunluğu o seviyeyi hayal bile edemez durumda iken, sürekli bu tahrik edici reklamlarla ne yapılmak isteniyor?

Kanaatkâr, hayatından mutlu kesim, önce o tahrik edici reklamlarla bu özelliklerini kaybetti. Özellikle genç nesile bu baş döndürücü hayat gösterilip, özendirilip, tahrik edilip, "Sen de bu şekilde yaşayabilirsin, sen buna layıksın" mesajı veriliyor. Fakat yüksek eğitim gören gençlerin bile işsiz olabildiği, ekonomik krizlerin eksik olmadığı bir dünyada bu nasıl mümkün olabilir. Haliyle genç nesil, mutsuz, isyankâr, bunalımlı ve hayal ettikleri hayat biçimini yakalayamadıkları için gergin ve depresif hallere düşüyorlar.

Reklamlar, Hayaller ve Hayatlar

Reklam bize tüketilecek ürünleri tavsiye ederken, onların yararını anlatırken, cebimizdeki paralara göz koymakla kalmaz; bizi, ailemizi, yaşadığımız toplumu, yaşadığımız dünyayı da değiştirir. Gelenekleri farklılaştırır, sosyo-kültürel yapımızı farklılaştırıp, aklımızı başımızdan alır. Hayatınıza hiç hesapta olmayan "şeyler" katar. Sizi çok etkileyen reklamların sloganlarını, yeri geldiğinde, iş arkadaşınıza, eşinize, çocuğunuza söylediğiniz hiç olmadı mı?..

Hiçbir reklam sadece o ürünü kullanmanız gerektiğini vurgulamaz. Size "başka" ve "sadece o ürünle özdeş bir hayat biçimini" önerir... Bir başka hayat biçimi... Yani o ürünü kullanırken nasıl davranmamız gerektiğini, nasıl düşünmemiz gerektiğini... Reklam bütün bunları söyler ve asıl amacı bunları söylemektir; bunları kazır bilinç altınıza, rüyalarınıza...

Reklam zaman zaman sizin egoist olmanızı önerir (en çok da bunu önerir) hiçbir şeyi, özelliklede o ürünü paylaşmamanızı, ona sahip çıkmanızı, onu elde edebilmek için değer verdiğiniz her şeyi önemsiz görmenizi söyler.

Reklam size "bu ürünü elde edebilmen için kullanacağın her yol mübahtır" der. "...İster her şeyi hiçe say, ister bütün değerlerini sıfırla; ama bu ürünü elde edebildiysen senden kralı yok..." Oysa "kral" olduğunuz halde çocuklarınıza harçlık yetiştiremezsiniz, kredi kartınızın faizini ödemekten iflahınız kesilir.

Yani reklam sadece reklam değildir. Reklam "ben özgürüm" sloganları altında özgürlük kavramını bile tepetaklak ederek size sanal bir özgürlük modeli zerk eder.

Reklamlar Nasıl Olmalıdır?

●Ticari reklam ve ilanlar, yasalara ve genel ahlaka uygun, dürüst ve doğru olmalıdır. ●Tüketiciyi aldatıcı, yanıltıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici olmamalıdır. ●Reklamlarda verilen bilgiler gerçekçi olmalıdır. ●Tüketicinin cana ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü olmamalıdır. ●Reklamlar otoriteyi, sorumluluk duygusunu, anne ve babanın yargılarını ve zevklerini küçük düşürücü olmamalıdır. ●Reklamlar çocuklara yönelik doğrudan bir çağrıyı içermemelidir. ●Reklamlarda verilen bilgiler eksik olmamalı, yanlış anlaşılmalara meydan vermemelidir. ●Reklamlar toplum değerine aykırı olmamalı, yanlış bilgi ve inanışlar gerçek olarak sunulmamalıdır. ●Bir özdenetim masası kurulmalı ve yasal girişimler ile aldatan ve yanıltan reklamlar için üreticiye gereken uyarı ve cezalar verilmelidir.

Herhangi bir reklamın topluma ve tüketicilere saygı göstermediği, rekabet ilkelerine uymadığı, çocuklara zihinsel, ahlaki veya fiziksel zarar verdiği, objektif delillere dayanmadığı ve tüketicileri yanılttığı düşünüldüğünde, bu "reklam özdenetim kurulu" aranmalı ve tepki gösterilmelidir. ❖

Kaynak: Akıllı Alışveriş Ansiklopedisi (Tüketici Vakfı)

“Eşim ve ben çalışıyoruz. 8 yaşındaki çocuğumuza eksik kalan ilgimizi, istediği her şeyi alarak telafi etmeye çalışıyoruz. Fakat o hiç mutlu değil...”

FEYZULLAH AKDAĞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

Soru: Merhabalar Hocam. Ben çalışan bir anneyim. Eşimle beraber yoğun bir tempoda çalışıyoruz. Bununla beraber 8 yaşındaki oğlumuza da zaman ayırmaya çalışıyoruz. Hafta içi evladımıza veremediğimiz ilgiyi, hafta sonları elimizden geldiğince telafi etmeye çalışıyoruz. Evimizde oğlumun ekranlardan gördüğü ve çok istediği oyuncakların neredeyse tamamı var. Bazen almak istemesek de çok ağlıyor ve evde biz olmadığında sıkıldığını söylediği için biraz da vicdan azabıyla isteklerini almak zorunda kalıyoruz. Bunun pek sağlıklı olmadığının da farkındayız elbette. Tüm bu imkânlara rağmen oğlumuz hiç mutlu değil. Her defasında daha fazlasını istiyor. Elinde olan oyuncakları ve imkânları görmüyor bile. İstediği bir şeyi elde ettiği anda o şeyin anlamı kalmıyor onun için ve dahasını istiyor. Sürekli mızmızlanıyor, yakınıyor ve mutlu değil. Bu konudaki tavsiyelerinizi merakla bekliyoruz. Şimdiden teşekkür ederiz.

Cevap: Kıymetli okurlarım sizlere aile saadetleri diliyorum. Bahsini ettiğiniz ve mustarip olduğunuz konu aslında günümüz ailelerinin en büyük problemlerinin başında geliyor. Yani bu sorunları yaşayan tek çift siz değilsiniz. Milyonlarca aile maalesef kendilerini tatmin olamayan mutsuz evlatlarının peşinde onları mutlu etmeye adamış vaziyette. Özellikle de çalışan annelerin bu konudaki vicdani hisleri, durumu daha dramatik hale getiriyor.

Günümüzde evlatlarımız internet çağına gözlerini açıyorlar. Yanı başındaki komşusunu, yakın akrabasını dahi tanımadan ekran sayesinde dünyanın öbür ucundaki bir çocuğu tanıyor ve onun sahip olduğu oyuncakları, imkânları öğreniyor. Ekranlarda yüksek izlenme sayıları için her şeyi güllük gülistanlık gösterme ve hep mutluymuş gibi davranma zorunluluğu da olunca, çocuk ekranda takip ettiği “hep ve çok mutlu çocuğu” taklit etmek ve ona özenmek ihtiyacı hissediyor. Bu, biz yetişkinlerde bile önemli oranda görülen bir hatayken henüz çocuk olan evlatlarımızın bunun yanlış bir yaklaşım olduğunu düşünmelerini beklemek beyhudedir. Öyleyse bu durumu engellemek adına ebeveynler olarak inisiyatifi ele almakla işe başlayabiliriz. Ekran konusunda net, kararlı ama şefkatli bir tavırla sınırlı sürede sınırlı programlara izin vereceğiz. Ekran, evimizin ana gündem maddesi olmayacak evladımız eğlenmek ve öğrenmek adına gerçek hayata ve gerçek insanlara yönlendirilecek. Bunun için ebeveyn olarak bizlerin de gerçek hayata katılmamız şarttır. Ekran esaretinden en başta kendimizin kurtulması önemlidir.

Kapitalizmin en büyük silahı insan fıtratında var olan taklit ve özenme isteğidir. İnsanların doğal olarak elde etmek istedikleri her ne varsa falanca ürüne sahip olarak elde edebileceği fikrine inandırarak insanları tüketime yönlendirir. Mutluluk, huzur, güzellik, estetik gibi fıtraten meyilli olduğumuz kavramlara ancak ve ancak o ürünü satın alarak ulaşacağımızı vaad eder. Bunu ispatlamak için de dev bir reklam sektörü kurmuştur. Reklam sektörü insanların ulaşmak istediği mutluluğu, huzuru vs sözde o ürüne sahip olarak elde etmiş insanlarla karşımıza çıkar. İçimizdeki taklit ve özenme meyliyle o ürünü bize aldırmaya çalışır ve maalesef ki büyük oranda insanlar da buna kanar. Bu sektörün acımasızlığını ve şeytani desiselerinin farkında olmak anne ve baba olarak bizim için çok önemli bir kalkan görevi oluşturur.

Huzur, mutluluk, güzellik ve estetik satın alınarak elde edilebilen şeyler değildir. Bunlar, insanın bakış açısının; olayları, insanı ve kâinatı okuma üslubunun sonucu elde edebileceği kazanımlardır. Bu kazanımlar için ise para harcamaya gerek yoktur. İman, kâinatı okumak, iyi niyet ve güzel bir nazar (bakış açısı) mutluluk, huzur, güzellik, doyum ve estetik gibi kazanımları bizlere sunar. Ebeveynler olarak başta bizler buna dikkat etmeli ve ardından evlatlarımıza bunları öğretmeliyiz.

Kapitalizm sadece elde edeceği kâra bakar. Günümüz sisteminin tüm çarkları kapitalizme çalıştığından “aile, bağlılık, sadakat, birlik, güven” gibi kavramlar kapitalizmin yüzünü ekşitir. Zira sağlıklı bir aile profilinde bağlılık, sadakat, birlik, güven ilişkinin yapı taşlarıdır. Bunu başarabilen ailelerde ortaya çıkan en önemli olgu “kanaattir.” Kanaat, yani çalışmalarının sonucuna razı ve memnun olmak. İlişkinin o güzelliği hatırına evdeki kuru ekmekle, tarladan koparılmış bir papatyayla, pazardan alınan bir kıyafetle, ikinci el bir eski telefonla yetinmeye hazır olmaktır.

Mutluluğu, huzuru ekranlarda, şatafatlı yerlerde yenen yemeklerde, en pahalı çiçeklerde, marka kıyafetlerde, son model telefonlarda arama gafletine düşmemektir. Ve hatta bunca parayı harcadıktan sonra mutlu ve huzurlu olacağı saflığında olmamaktır kanaat. Sağlıklı aile, kanaati sonuç verir.

Eğer ailenizde kanaat yoksa bir şeyler yanlış gidiyor demektir. Unutmamak gerekir ki siz, ailenizle kanaati öğrenip gerçekten mutlu ve huzurlu olursanız tüm vahşiliğiyle sistemi elinde tutan kapitalizm çıldırır. Sizi ekrana, medyaya, sosyal medya yönlendirir ve ailenizden kanaati çalmak için sizi özentiden ibaret birine dönüştürmeye çalışır. O halde başta anne ve baba olarak bizler kanaati içselleştirip karıkoca ilişkimizde temel kavram olarak yerleştireceğiz. Bunun etkisi doğal olarak evladımıza ve hanemize yansıyacaktır.

...

Çocuğunuzu mutlu etmeye ikna etmek adına durmadan yeni şeyler satın almaya son vermenizi tavsiye ediyorum. Yukarıda yazdıklarımızı sabırla ve samimane uyguladığınız takdirde evladınız da zaten kendiliğinden mızmızlanmayı bırakacak ve olanla mutlu olması ve yetinmesi gerektiğini anlayarak, eldekiyle mutlu olmaya başlayacaktır. Çocukların psikolojileri yetişkinlere göre çok daha esnek olduğu için olanla yetinmeyi, elde olanla mutlu olmayı bize göre çok daha kısa sürede öğrenirler. Çocukların değişen şartlara adapte olabilme güçleri inanılmaz derecede iyidir. Değişmekte direnenler ise genelde yetişkinlerdir.

Son olarak, her ne kadar yoğun tempoda çalışan ebeveynler olsanız da evladınızın temel duygusal ihtiyaçlarını gidermeye gayret edin. Güven bu duygusal ihtiyaçların başında gelir. Bu ihtiyaç büyük oranda sıcak bir aile ortamı, genelde gergin olmayan bir anne baba ilişkisi ve ten temasıyla sağlanabilir. Evladınıza sık sık sarılın ve onu okşayın. Bu onlardaki gerilimi önemli oranda azaltacaktır. Zira kendilerini güvende hissedeceklerdir. ❖

Sorunuzu **ruhsalsifa@gmail.com** adresine yazın, cevaplayalım.

düşünceler

HAZIRLAYAN: **ASLINUR BAHAR**

Bir insanın gelebileceği en büyük mertebe güvenilir insan olmaktır.
— DOĞAN CÜCELOĞLU

Çocuklar duyduklarından çok, gördüklerini anlarlar.
— JAMES LOCKE

Geçip giden zaman değil, ömürdür.
— HZ. ALİ (KV)

Maziyi tanımak, istikbal için en büyük teminattır.
— CEMİL MERİÇ

Nefsine hâkim olan, kimseye mahkûm olmaz.
— İ. MAHMUT KEMÂL İNAL

Yapılmış küçük işler, düşünce halindeki büyük işlerden çok daha iyidir.
— P. MARSHALL

Niteliksiz kitaplar okuyanın,
o kitapları okumayanlara karşı bir üstünlüğü yoktur.
— MARK TWAİN

Altında ezileceğin kadar sevme,
ezip geçeceğin kadar da kızma.
— HZ. ÖMER (RA)

Kaptanı Nuh olan kişi, denizin dalgasından korkar mı?
— SADİ ŞİRAZİ

Söylemek ve yapmak arasında kocaman bir deniz vardır.
— SUSANNA TAMARO

Engelleri yollarınızı tıkayan şeyler olarak görmeyin.
Onları size uçmayı öğretecek fırsatlar olarak görün.
— PEYAMİ SAFA

Yerine göre acı biber, şekerden daha tatlı olur.
— KOCA RAGIP PAŞA

Suyun gürül gürül akışı gürültü sayılmaz.
— YAŞAR YAPRAK

En çok bolluk getiren yağmur alın teridir.
— CENAB ŞAHABEDDİN

HAL DİLİ

OSMAN SUROĞLU

darbe

Gereksiz kavramları bile

derinlemesine incelemeyi önerenler, yemeğin bozuk olduğunu anlamak için hepsini bitiriyorlar mı?

M. Selahaddin Şimşek

